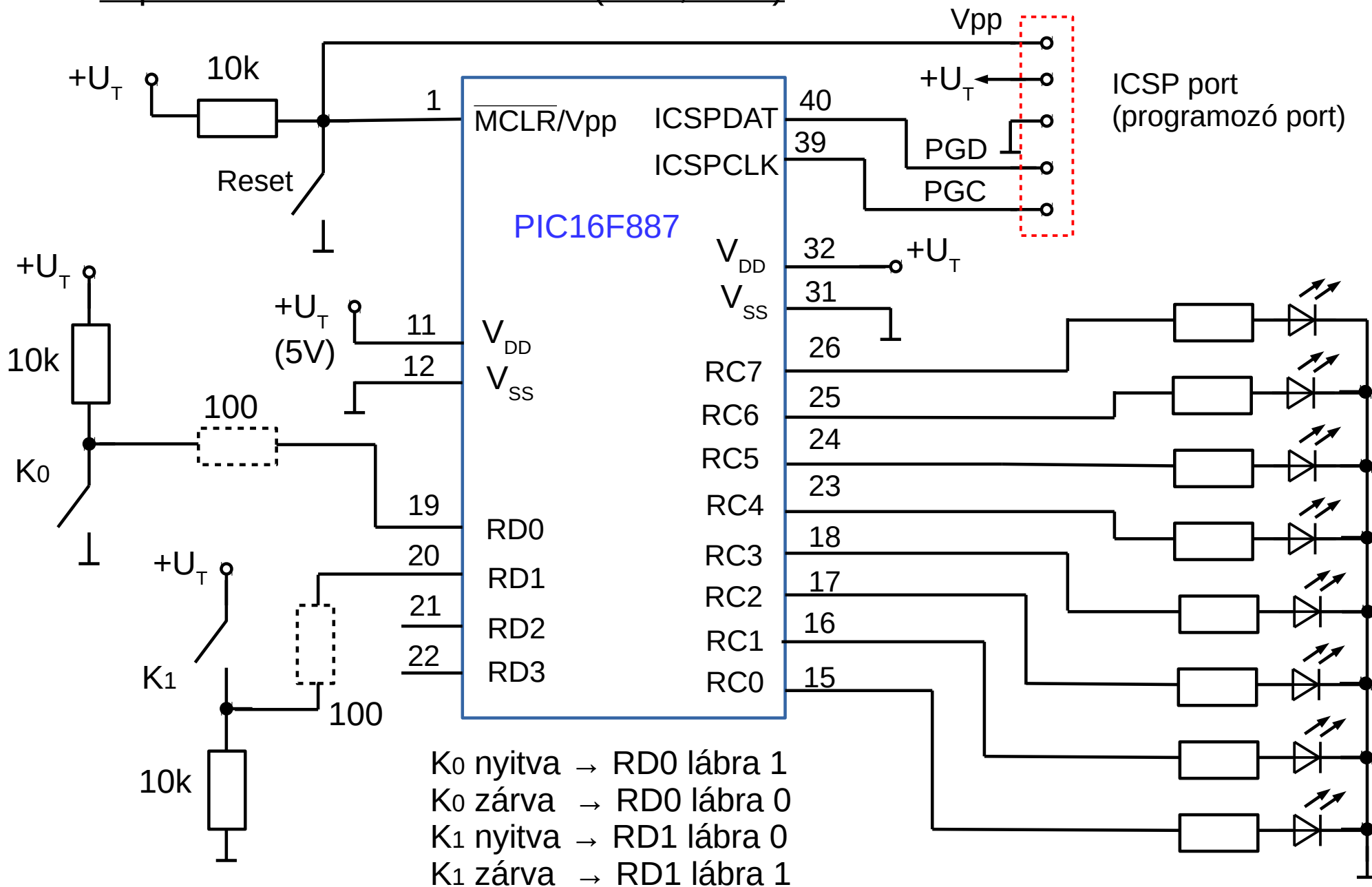

PIC programozása 2. (PIC16F887)

7. PIC, digitális bemenetek kezelése
8. Hétsegmentes kijelző vezérlése
9. C programozás, függvények, megszakítás
10. LCD kijelző vezérlése

7.1. PIC digitális bemenetek

kapcsolók a PORTD lábakon (RD0, RD1)

7.2. A kapcsolók érzékelése

- Kapcsolók bekötése

Kétféleképpen köthetjük be a kapcsolókat

- kapcsolhatunk vele 1 szintet (tápfeszültséget) → a rajzon K1
- kapcsolhatunk vele 0 szintet → a rajzon K0

K1 nyitva → RD1 lábra 0

K1 zárva → RD1 lábra 1

K0 nyitva → RD0 lábra 1

K0 zárva → RD0 lábra 0

- Digitális bemenet beállítása

A TRISx regiszter megfelelő bitjét 1 értékűre kell állítani

- most RD0 és RD1 lábakra van szó → TRISD 0. és 1. bitjét 1-re
(ha a többi RDx lábra nincs kötve semmi akkor mindegy hogy azokat hogyan állítjuk be)
- tehát `TRISD=0b00000011;`

- Bemenet értékének lekérdezése

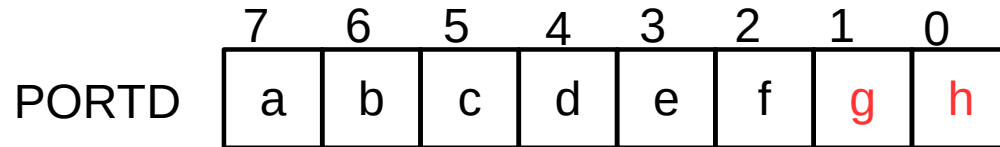
PORTx regiszter megfelelő bitjét kell lekérdezni (most PORTD 0. vagy 1. bitjét)

Lehetőségek:

- bitenkénti ÉS művelettel a szükséges egy bit lekérdezése
- a mikroC fejlesztő környezetben egy regiszter egy bitje önállóan lekérdezhető → `regiszternév.Bbitszám` vagy `regiszternév.Fbitszám`

7.3. A kapcsolók érzékelése

Bemenet értékének lekérdezése bitenkénti ÉS művelettel

PORTD g bit vizsgálható a
következő művelettel:

```
if(PORTD & 0b00000010)
```

→ igaz, ha g=1 hamis, ha g=0

PORTD h bit vizsgálható a
következő művelettel:

```
if(PORTD & 0b00000001)
```

→ igaz, ha h=1 hamis, ha h=0

↓

mert:

a b c d e f g h

& 0 0 0 0 0 0 1 0

= 0 0 0 0 0 0 g 0 → 0, ha g=0 vagy 2, ha g=1,
de minden 0-tól különböző szám igaz logikai
értékké konvertálódik

7.4. A kapcsolók érzékelése

Bemenet értékének lekérdezése

- mikroC fejlesztő környezetben egyszerűen:

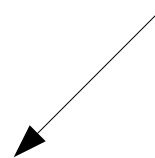
regiszternév.Bbitszám
vagy
regiszternév.Fbitszám

	7	6	5	4	3	2	1	0
PORTD	a	b	c	d	e	f	g	h

PORTD g bit lekérdezése:
PORTD.B1 vagy PORTD.F1

PORTD h bit lekérdezése:
PORTD.B0 vagy PORTD.F0

if(PORTD.B0==0) → //igaz ha K₀ lenyomva
vagy if(PORTD.F0==0) → //igaz ha K₀ lenyomva

if(PORTD.B1==1) → //igaz ha K₁ lenyomva
vagy if(PORTD.F1==1) → //igaz ha K₁ lenyomva

7.5. Feladatok

1. mintafeladat, a. verzió

- RC2 lábon lévő LED felvillantása 1s-ra, sokszor (1s szünetekkel)
- ha K0 kapcsolót lenyomjuk → leáll a villogás, felengedése után folytatódik
- **while(feltétel);** → üres ciklus, amíg a feltétel igaz → addig fut → várakozás egy eseményre → most a kapcsoló felengedésére

// 7.1.a RC2 LED sokszor, K0 kapcsolóval

```
void main( )
{
    TRISC=0b00000000;    // minden RCx láb kimenet
    TRISD=0b00000011;    // RD0 és RD1 láb bemenet
    while (1)             // ismétlés sokszor !
    {
        while(PORTD.B0==0); // amíg K0 lenyomva → fut ez a ciklus
        PORTC=0b00000100;  // RC2 lábra 5V → LED világít
        Delay_ms(1000);    // 1s késleltetés
        PORTC=0b00000000;  // RC2 lábra 0V → LED elalszik
        Delay_ms(1000);    // 1s késleltetés
    }
}
```

7.6. Feladatok

1. mintafeladat, b. verzió

- RC6 lábon lévő LED felvillantása 1s-ra, sokszor (1s szünetekkel)
- ha K1 kapcsolót lenyomjuk → leáll a villogás, felengedése után folytatódik
- **while(feltétel);** → üres ciklus, amíg a feltétel igaz → addig fut → várakozás egy eseményre → most a kapcsoló felengedésére

// 7.1.b RC6 LED sokszor, K1 kapcsolóval

```
void main( )
{
    TRISC=0b00000000;    // minden RCx láb kimenet
    TRISD=0b00000011;    // RD0 és RD1 láb bemenet
    while (1)             // ismétlés sokszor !
    {
        while(PORTD.B1==1); // amíg K1 lenyomva → fut ez a ciklus
        PORTC=0b01000000;  // RC6 lábra 5V → LED világít
        Delay_ms(1000);    // 1s késleltetés
        PORTC=0b00000000;  // RC6 lábra 0V → LED elalszik
        Delay_ms(1000);    // 1s késleltetés
    }
}
```

7.7. Feladatok

2. mintafeladat (futófény2 kapcsolóval)

- A LED-ek sorban, egymás után világítanak (1s-ig), de kettő egyszerre tehát először RC0-RC1, majd RC1-RC2, ... RC6-RC7, majd előlről
→ a 3,6,12,24,48,96,192,3,6,.... számokat kell sorban a PORTC-re írni
- ha K₀ kapcsolót lenyomva tartjuk → a haladási irány az ellenkező legyen !
tehát ilyenkor 192,96,48,24,12,6,3,192,96,.... számokat kell sorban a PORTC-re írni
- K₀ felengedése után újra az eredeti irányban haladjunk

7.8. Feladatok

2. mintafeladat (futófény2, b. verzió)

```
void main( )           // 7.2. futófény2, K0 kapcsolóval
{
    char szam=3;        // e változó tárolja az aktuális számot
    TRISC=0b00000000;   // minden RCx láb kimenet
    TRISD=0b00000011;   // RD0 és RD1 láb bemenet
    while (1)           // ismétlés sokszor !
    {
        PORTC=szam;     // két lábra 5V → két LED világít
        Delay_ms(1000); // 1s késleltetés
        if(PORTD.B0) {   // ha K0 nincs lenyomva (RD0 láb 1 értékű)
            if(szam<192) szam=2*szam; // *2 → léptetés balra
            else szam=3;           // de ha elértük a 192-őt → kezdés előlről
        }
        if(!PORTD.B0) {  // ha K0 le van nyomva (RD0 láb 0 értékű)
            if(szam>3) szam=szam/2; // /2 → léptetés jobbra
            else szam=192;          // de ha elértük a 3-at → kezdés előlről
        }
    }
}
```

7.9. Feladatok

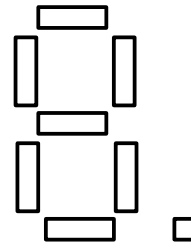
3. mintafeladat (futófény2, c. verzió)

```
void main( )           // 7.3. futófény2, K0 kapcsolóval, tömb használatával
{
    char led2[ ]={3,6,12,24,48,96,192}; // 7 elemű tömb (0,1,2,...6 !!)
    char i=0;           // index változó
    TRISC=0b00000000;   // minden RCx láb kimenet
    TRISD=0b00000011;   // RD0 és RD1 láb bemenet
    while (1)           // ismétlés sokszor !
    {
        PORTC=led2[i ]; // az aktuális szám kiírása PORTC-re
        Delay_ms(1000); // 1s késleltetés
        if(PORTD.B0) {   // ha K0 nincs lenyomva (RD0 láb 1 értékű)
            i++;         // index növelése
            if(i>6) i=0; // ha végig lépkedtünk a tömbön → kezdjük újra
        }
        else {           // egyébként, ha K0 le van nyomva
            if(i>0) i--;  // index csökkentése → ellenkező irány
            else i=6;     // ha végig lépkedtünk a tömbön → kezdjük újra
        }
    }
}
```

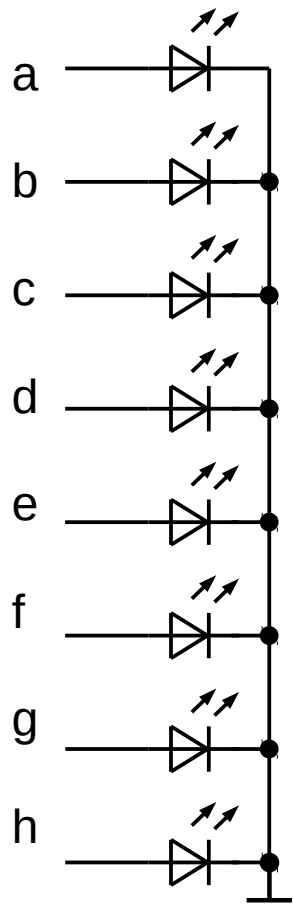
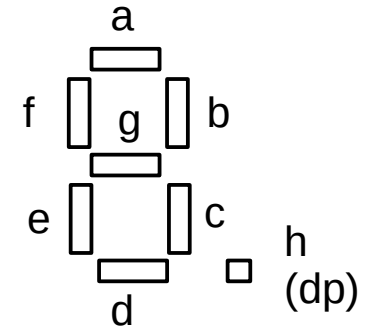
8.1. Hétszegmenses kijelző

Hétszegmenses kijelző

7 + 1 szegmensből áll
amelyek LEDek igazából
→ kétféle bekötés !!

szegmens nevek

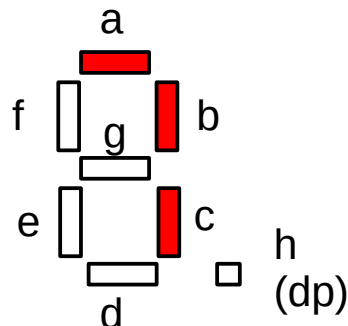

Közös katódú

vezérlés:

- amelyik szegmensre **1-et adunk** → **világít**
- amelyekre **0-át adunk** → **nem világít**

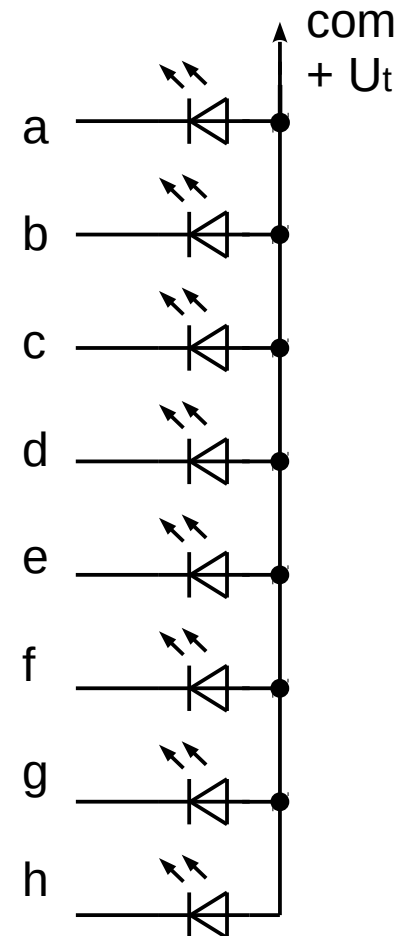
pl. a=b=c=1,
a többi 0

Közös anódú

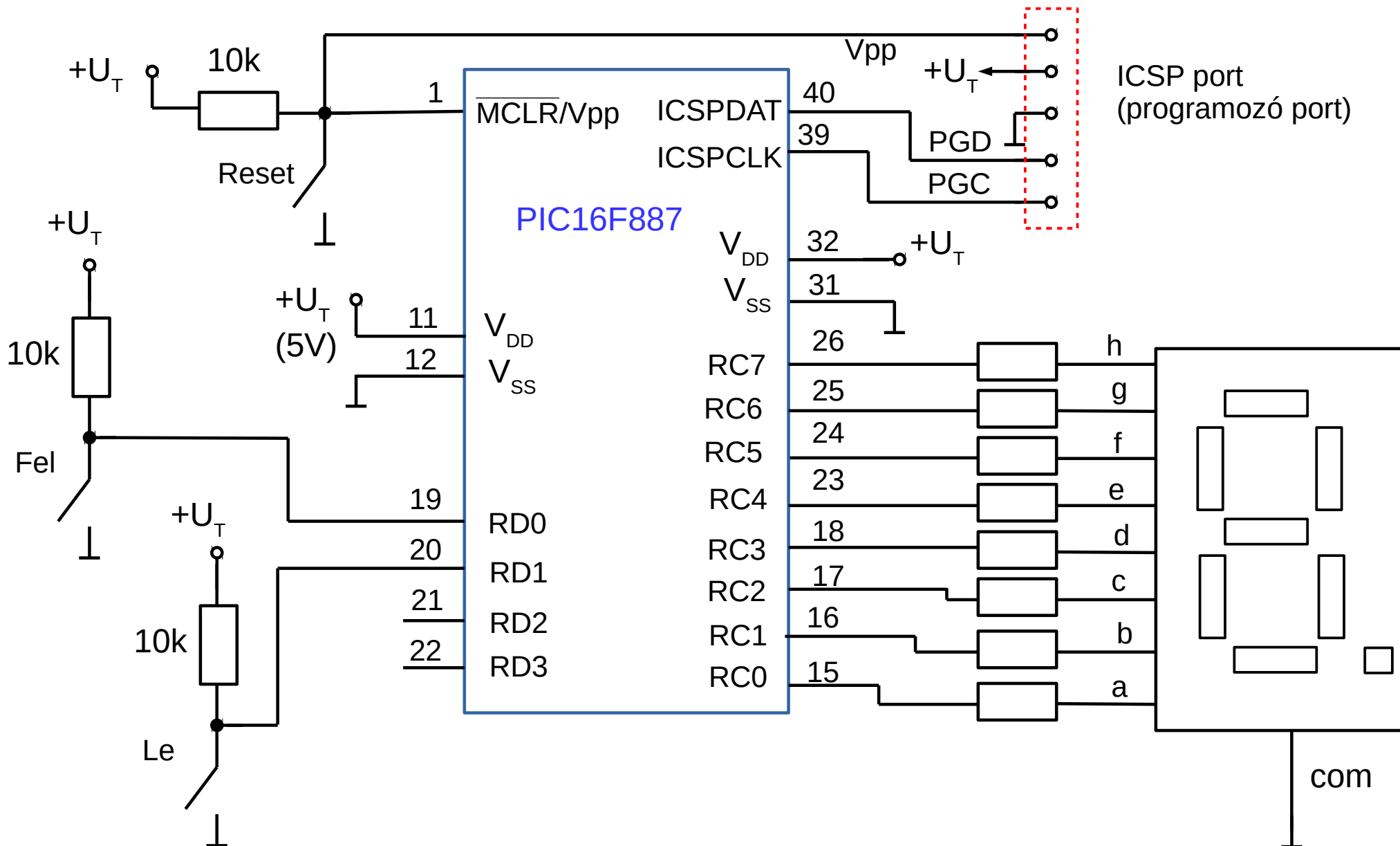
vezérlés:

- amelyik szegmensre **0-át adunk** → **világít**
- amelyekre **1-et adunk** → **nem világít**

8.2. A hardver

Hétszegmenses kijelző (közös katódú) a PORTC lábakon

8.3. A vezérlő program elkészítése

1. mintafeladat

- A 0-2-4-0-2-4-0 ... értékek kijelzése folyamatosan (2s-ig mindegyik)
- helyi értékek a bekötés miatt: h-g-f-e-d-c-b-a → 128-64-32-16-8-4-2-1
- 0 → a,b,c,d,e,f szegmensre 1-es → 00111111=0x3F
- 2 → a,b,d,e,g szegmensre 1-es → 01011011=0x5B
- 4 → b,c,f,g szegmensre 1-es → 01100110=0x66

// 8.1. 7 szegmenses kijelző, 0-2-4-0-2-4-0-...

```
void main( )
{
    TRISC=0b00000000;    // minden RCx láb kimenet
    TRISD=0b00000011;    // RD0 és RD1 láb bemenet
    while (1)            // ismétlés sokszor !
    {
        PORTC=0x3F;       // a,b,c,d,e,f szegmens → 0
        Delay_ms(2000);   // 2s késleltetés
        PORTC=0x5B;       // a,b,d,e,g szegmens → 2
        Delay_ms(2000);   // 2s késleltetés
        PORTC=0x66;       // b,c,f,g szegmens → 4
        Delay_ms(2000);   // 2s késleltetés
    }
}
```

8.4. Feladatok

Írj programokat 7 szegmenses kijelző (PORTC-n) vezérlésére

- 1. feladat
  - Az 1-3-5-7-9 értékek kijelzése egymás után (1s-ig mindegyik)
  - ezt még egyszer megismételni, majd a program leáll
- 2. feladat
  - A 0-2-4-6-8-0-2-4-6-8-0-... értékek kijelzése folyamatosan (3s-ig mindegyik)
- 3. feladat
  - Induláskor a 0-9-0-9 értékek kijelzése egymás után (1s-ig mindegyik)
  - Majd ezután folyamatos számlálás 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-... (2s-ig mindegyik)
  - ha 'Le' kapcsolót lenyomjuk → leáll a számlálás, felengedése után folytatódik !

8.5. Tömb használata

2. mintafeladat

- Induláskor a '0' érték kijelzése
  - A FEL kapcsoló nyomva tartása esetén számolás felfelé 1 másodpercenként, 9 elérése esetén nem számol tovább
  - A LE kapcsoló nyomva tartása esetén számolás lefelé 1 másodpercenként, 0 elérése esetén nem számol tovább
  - Hét szegmenses kijelző vezérlése esetén célszerű a kiküldendő kódokat egy tömbben tárolni, mégpedig a következőképpen →
    - '0' számnak megfelelő kód → tömb 0. elemében tárolva
    - '1' számnak megfelelő kód → tömb 1. elemében tárolva
    - ... hasonlóan tovább
    - '9' számnak megfelelő kód → tömb 9. elemében tárolva
- ```
char tomb7[ ]={0x3F,0x06,0x5B,0x4F,0x66,0x6D,0x7D,0x07,0x7F,0x6F};
```
- Ha valamelyik szám kódját kell a portra küldeni akkor azt most már nem közvetlenül tesszük meg, pl. '2' szám esetén → PORTC=0x5B; !!  
hanem a tömb megfelelő elemét átadva → `PORTC=tomb7[2];`  
hasonlóan pl. a '8'-as szám esetén → `PORTC=tomb7[8];`

## 8.6. Tömb használata

### 2. mintafeladat megoldása

// 8.2. 7 szegmenses kijelző, fel-le

```
void main( )
{
    char tomb7[ ]={0x3F,0x06,0x5B,0x4F,0x66,0x6D,0x7D,0x07,0x7F,0x6F};
    // a hétszegmenses kijelzőre kiküldendő kódok
    char szam=0;                // tárolja, hogy hol tartunk a számlálásnál
    TRISC=0b00000000;          // minden RCx láb kimenet
    TRISD=0b00000011;          // RD0 és RD1 láb bemenet
    while (1)                   // ismétlés sokszor !
    {
        PORTC=tomb7[szam];      // a 'szam' értékének megfelelő kód küldése
        Delay_ms(1000);         // 1s késleltetés
        if(PORTD.B0==0 && szam<9) { szam++; }
                                // ha FEL lenyomva és szam<9 → szam növelése
        if(PORTD.B1==0 && szam>0) { szam--; }
                                // ha LE lenyomva és szam>0 → szam csökkentése
    }
}
```


8.7. Tömb használata

3. mintafeladat, 1. megoldása tömbbel

// 8.3. 7 szegmenses kijelző, 0-2-4-0-2-4-0-...

```
void main( )
```

```
{
```

```
    char tomb7[ ]={0x3F,0x06,0x5B,0x4F,0x66,0x6D,0x7D,0x07,0x7F,0x6F};
```

```
    // a hétszegmenses kijelzőre kiküldendő kódok
```

```
    TRISC=0b00000000;    // minden RCx láb kimenet
```

```
    TRISD=0b00000011;    // RD0 és RD1 láb bemenet
```

```
    while (1)            // ismétlés sokszor !
```

```
    {
```

```
        PORTC=tomb7[0];    // '0' kódjának kiküldése
```

```
        Delay_ms(2000);    // 2s késleltetés
```

```
        PORTC=tomb7[2];    // '2' kódjának kiküldése
```

```
        Delay_ms(2000);    // 2s késleltetés
```

```
        PORTC=tomb7[4];    // '4' kódjának kiküldése
```

```
        Delay_ms(2000);    // 2s késleltetés
```

```
    }
```

```
}
```

8.8. Több hétszegmenses kijelző vezérlése

A hardver szempontjából többféleképpen megoldható több hétszegmenses kijelző, de mindenféleképpen bonyolódni fog a dolog

1. eset

- Teljesen függetlenül kezeljük a 7szegm. kijelzőket → ezzel egy nagy probléma van → minden kijelző 8 (vagy 7, ha a pontot nem használjuk) digitális kimenetet használ el !! → nem sokat lehetséges így rákötni a mikrovezérlőre
Persze hogy mennyit, az függ a mikrovezérlő típusától (mennyi digitális kimenete van) és attól hogy milyen egyéb digitális bemeneteket, kimeneteket kell használnunk

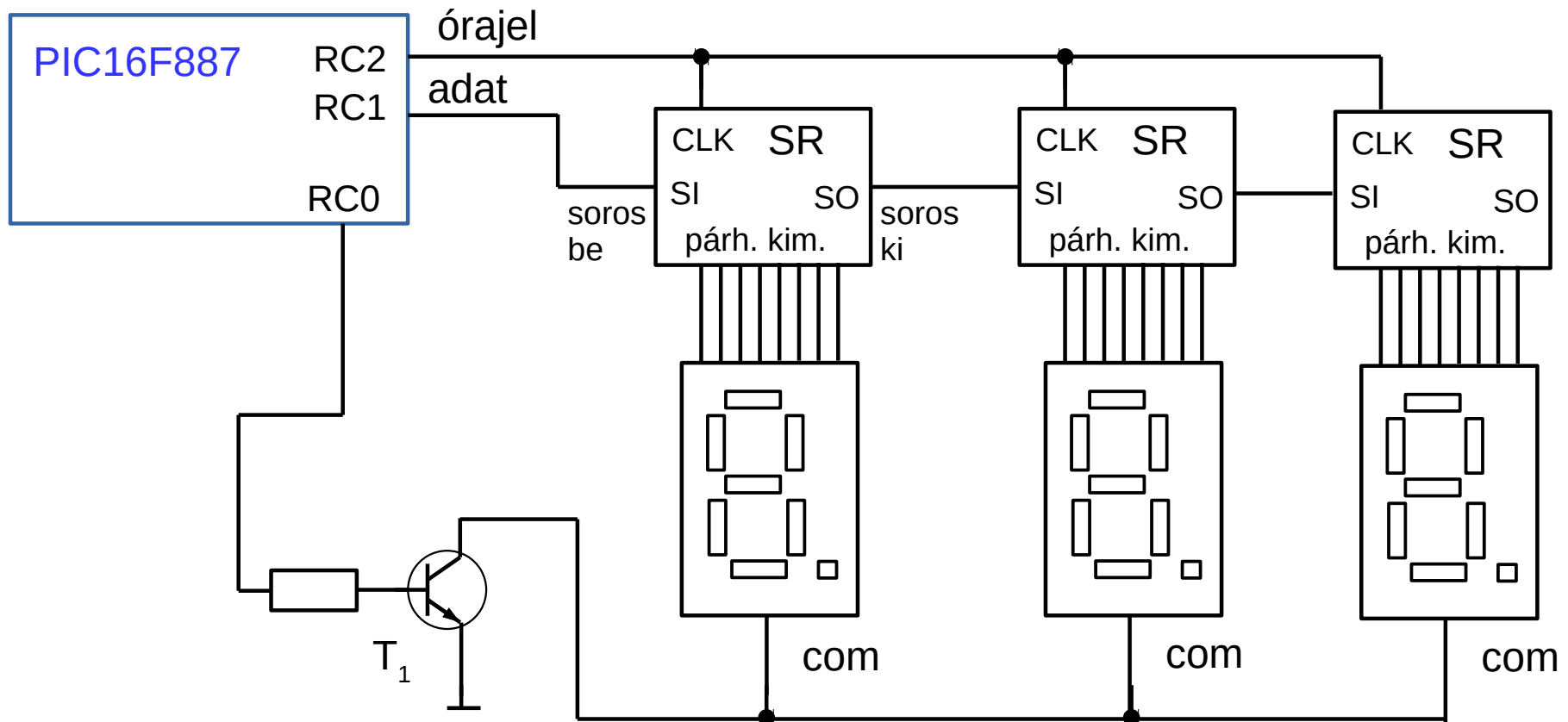
2. eset, multiplex vezérlés

- A 7szegmenses kijelzőket párhuzamosan kötjük rá a 8 (vagy 7) digitális kimenetre
- természetesen így mindig ugyanazt az értéket látnánk egyszerre mindegyiken
→ meg kell oldani, hogy egyenként tudjuk őket bekapcsolni, kikapcsolni
- a közös (COM) bemenetükre nem kapnak közvetlenül 0 (vagy Ut) értéket, hanem tranzisztorokkal kapcsoljuk ezeket
- a tranzisztorokat a mikrovezérlővel kapcsolgatjuk → ez kijelzőként egy plusz digitális kimenetet igényel !
- ha elég gyorsan kapcsolgatjuk a kijelzőket → úgy tűnik mintha egyszerre világítanak

8.9. Több hétszegmenses kijelző vezérlése

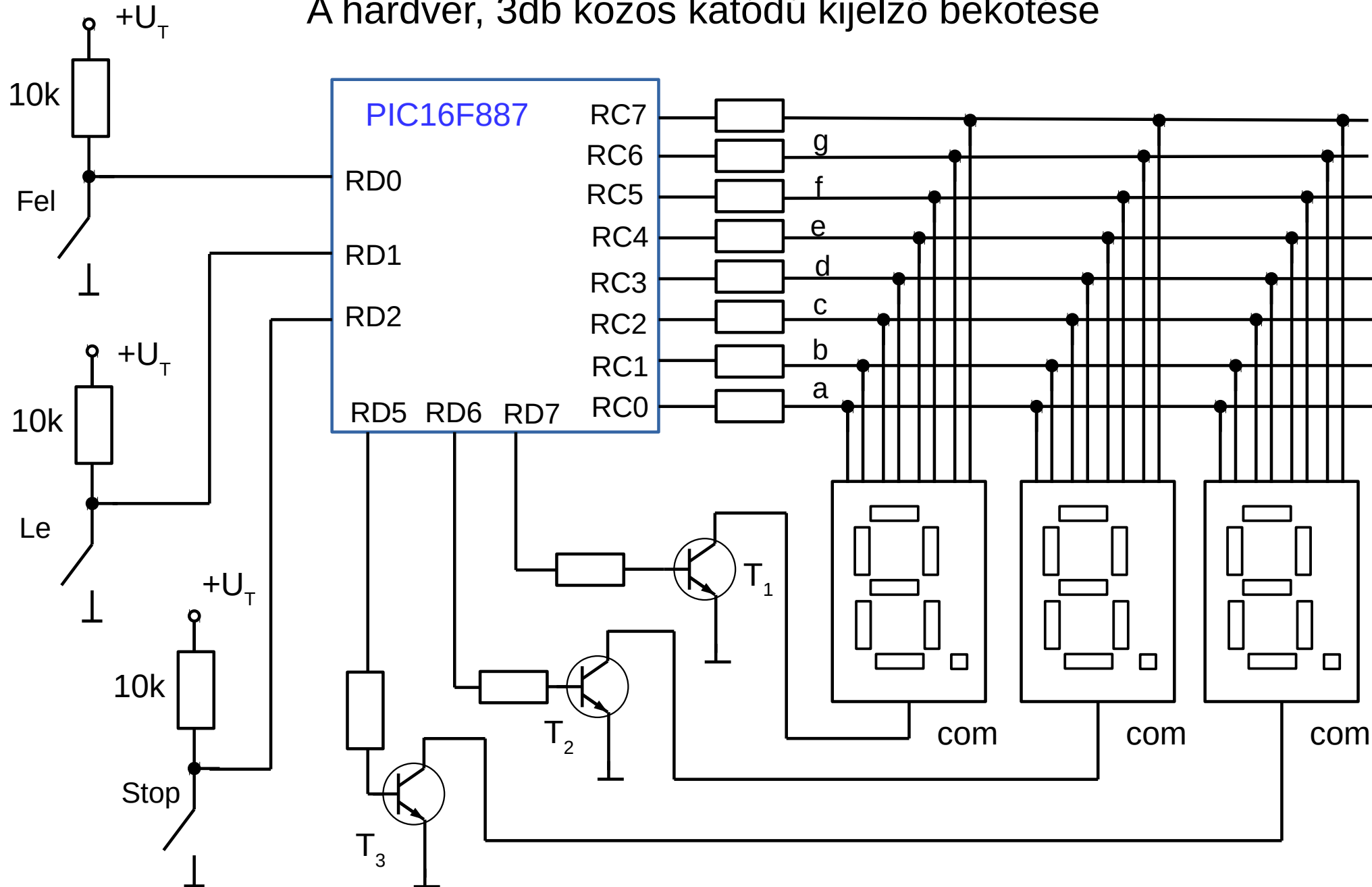
3. eset, soros vezérlés shift regiszterekkel

- A 7szegm. kijelzőket közvetlenül shift regiszterekre kötjük
- a shift regisztereket pedig sorban felfűzzük és sorosan küldjük ki nekik a biteket a mikrovezérlőről
- nagyon kevés digitális kimenettel megoldható (2, vagy 3) sok kijelző vezérlése

8.10. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése

A hardver, 3db közös katódú kijelző bekötése

8.11. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése

4. mintafeladat

- A 0-2-4-0-2-4-0 ... értékek kijelzése folyamatosan (2s-ig mindegyik)
  - **de most mindegyik szám másik kijelzőn !!**
    - '0' szám → 1. kijelzőre   '2' szám → 2. kijelzőre
    - '4' szám → 3. kijelzőre
  - 0 → a,b,c,d,e,f szegm. → PORTC-re 0x3F és
T1 tranzisztor bekapcsolása, T2 és T3 kikapcsolása →
PORTD-re 0b10000000
  - 2 → a,b,d,e,g szegm. → PORTC-re 0x5B és
T2 tranzisztor bekapcsolása, T1 és T3 kikapcsolása →
PORTD-re 0b01000000
  - 4 → b,c,f,g szegm. → PORTC-re 0x66 és
T3 tranzisztor bekapcsolása, T1 és T2 kikapcsolása →
PORTD-re 0b00100000
- A tranzisztorok bekapcsolása → bázisra 1-es szint (+5V)
A tranzisztorok kikapcsolása → bázisra 0-ás szint (0V)

8.12. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése

4. mintafeladat megoldása

// 8.4. multiplex 7 szegmenses kijelző, 0-2-4-0-2-4-0-...

```
void main( )
{
    TRISC=0b00000000;    // minden RCx láb kimenet → szegmensek
    TRISD=0b00000111;    // RD0, RD1, RD2 lábakon kapcsolók → bemenetek
                          // RD7, RD6 és RD5 lábakon tranzistorok
                          // ismétlés sokszor !

    while (1)
    {
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzisztor kikapcsolása
        PORTC=0x3F;          // a,b,c,d,e,f szegmens → 0
        PORTD=0b10000000;    // T1 tranz. bekapcs. → 1. kijelző világít
        Delay_ms(2000);      // 2s késleltetés
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzisztor kikapcsolása
        PORTC=0x5B;          // a,b,d,e,g szegmens → 2
        PORTD=0b01000000;    // T2 tranz. bekapcs. → 2. kijelző világít
        Delay_ms(2000);      // 2s késleltetés
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzisztor kikapcsolása
        PORTC=0x66;          // b,c,f,g szegmens → 4
        PORTD=0b00100000;    // T3 tranz. bekapcs. → 3. kijelző világít
        Delay_ms(2000);      // 2s késleltetés
    }
}
```

8.13. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése

4. mintafeladat megoldása tömb használatával

// 8.4.b multiplex 7 szegmenses kijelző, 0-2-4-0-2-4-0-...

```
void main( )
{
    char tomb7[ ]={0x3F,0x06,0x5B,0x4F,0x66,0x6D,0x7D,0x07,0x7F,0x6F};
    TRISC=0b00000000;    // minden RCx láb kimenet → szegmensek
    TRISD=0b00000111;    // RD0, RD1, RD2 lábakon kapcsolók → bemenetek
                        // RD7, RD6 és RD5 lábakon tranzisztorok
                        // ismétlés sokszor !

    while (1)
    {
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzisztor kikapcsolása
        PORTC=tomb7[0];      // '0' kódjának kiküldése
        PORTD=0b10000000;    // T1 tranz. bekapcs. → 1. kijelző világít
        Delay_ms(2000);      // 2s késleltetés
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzisztor kikapcsolása
        PORTC=tomb7[2];      // '2' kódjának kiküldése
        PORTD=0b01000000;    // T2 tranz. bekapcs. → 2. kijelző világít
        Delay_ms(2000);      // 2s késleltetés
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzisztor kikapcsolása
        PORTC=tomb7[4];      // '4' kódjának kiküldése
        PORTD=0b00100000;    // T3 tranz. bekapcs. → 3. kijelző világít
        Delay_ms(2000);      // 2s késleltetés
    }
}
```

8.14. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése

5. mintafeladat, mutassák a kijelzők folyamatosan a 024 számot

// 8.5. multiplex 7 szegm. 024 a késleltetés kicsi legyen !!

```
void main( )
{
    TRISC=0b00000000;    // minden RCx láb kimenet → szegmensek
    TRISD=0b00000111;    // RD0, RD1, RD2 lábakon kapcsolók → bemenetek
                          // RD7, RD6 és RD5 lábakon tranzistorok
                          // ismétlés sokszor !

    while (1)
    {
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzistor kikapcsolása
        PORTC=0x3F;          // a,b,c,d,e,f szegmens → 0
        PORTD=0b10000000;    // T1 tranz. bekapcs. → 1. kijelző világít
        Delay_ms(5);         // késleltetés
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzistor kikapcsolása
        PORTC=0x5B;          // a,b,d,e,g szegmens → 2
        PORTD=0b01000000;    // T2 tranz. bekapcs. → 2. kijelző világít
        Delay_ms(5);         // késleltetés
        PORTD=0b00000000;    // mindegyik tranzistor kikapcsolása
        PORTC=0x66;          // b,c,f,g szegmens → 4
        PORTD=0b00100000;    // T3 tranz. bekapcs. → 3. kijelző világít
        Delay_ms(5);         // késleltetés
    }
}
```


8.15. Feladatok

Írj programokat az előző 3db multiplexelt 7 szegmenses kijelző vezérlésére

- 1. feladat
  - folyamatos számlálás 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-... DE sorban mindig másik kijelzőn ! → '0' az elsőn, '1' a másodikon, '2' a harmadikon, '3' az elsőn, '4' a másodikon, ...
- 2. feladat
  - folyamatos számlálás 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-... az első kijelzőn (1s-ig mindegyik)
  - 'Stop' kapcsolót lenyomva → leáll a számlálás, felengedése után folytatódik !
- 3. feladat
  - folyamatos számlálás 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-... a második kijelzőn (1s-ig mindegyik)
  - 'Fel' kapcsolót lenyomva → a számlálás a harmadik kijelzőn történik, felengedése után újra a középsőn folytatódik !
  - 'Le' kapcsolót lenyomva → a számlálás az első kijelzőn történik, felengedése után újra a középsőn folytatódik !

8.16. Feladatok

Írj programokat az előző 3db multiplexelt 7 szegmenses kijelző vezérlésére

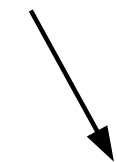
- 4. feladat
    - 'Fel' kapcsolót lenyomva → folyamatos számlálás indul mindhárom kijelzőt használva → 000-001-002-....-010-011-....-998-999-000-001-...
    - 'Stop' kapcsolót lenyomva → leáll a számlálás
    - 'Le' kapcsolót lenyomva → folyamatos számlálás indul lefelé (visszafelé) mindhárom kijelzőt használva
  - 5. feladat
    - 'Fel' kapcsolót lenyomva → egyet lép felfelé a számláló, mindhárom kijelzőt használjuk
    - 'Le' kapcsolót lenyomva → egyet lép lefelé a számláló, mindhárom kijelzőt használjuk
    - induláskor a számláló 000 állásban
- Tipp a megoldáshoz:
- célszerű a MikroC beépített Button() függvényének használata (élfigyelés)
  - vagy saját, élfigyelést alkalmazó kód írása

9.1. Függvény

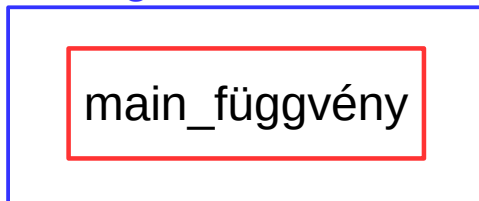
Egy C nyelvű program szerkezete

- függvényekből (alprogramokból) áll, minimum 1 függvény kell, ez a **'main'** függvény
- a main függvény a fő függvény, vele kezdődik a program végrehajtása, nem hagyható el !

Egy egyszerű program, csak 1 függvény

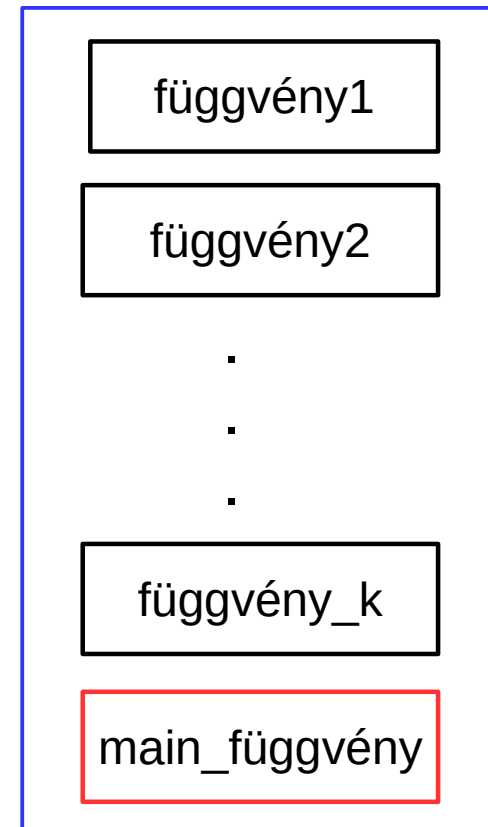
Program

Egy bonyolult program, sok függvény

Program

9.2. Függvény

- Függvények
  - vannak előre definiált, beépített függvények:
    - a C nyelv könyvtári függvényei,
    - a használt fejlesztési környezet saját függvényeiezeket csak használni kell, pl. MikroC esetén a Delay_ms()
  - de természetesen létrehozhatunk saját függvényeket is
  - egy függvény fejrészét (visszatérési érték típusa, függvény neve, és zárójelek között paraméterek) a függvény törzse követi → { } zárójelek között

```
visszatérési_típus függvény_neve(paraméterek) // fejrész
{
    utasítások;                               // a függvény törzse
}
```

- Miért használunk függvényeket?
  - függvények segítségével tudjuk a programunkat kisebb egységekre, alprogramokra osztani
  - így programunk átláthatóbb, egyszerűbb felépítésű lesz →
  - könnyebben módosítható, hibakeresés egyszerűbb (?), könnyebb újra felhasználás

9.3. Függvény használata

- Kapcsolat egy függvény és a program többi része között
  - a függvény bemenete → a paraméterek, segítségével tudunk adatokat átadni a függvénynek (amikor meghívjuk)
  - a függvény kimenete → a visszatérési érték, segítségével tudunk adatot visszaadni a hívó programrésznek
  - C nyelven függvényen belül nem lehet függvényt létrehozni !!
  - függvény hívása → **függvénynév(bemenő_paraméterek);**
pl. **Delay_ms(3000);**
  - elképzelhető, hogy nincs paramétere a függvénynek
  - ha van paramétere, akkor ugyanannyi darab (és ugyanolyan típusú) paramétereket kell átadnunk mikor meghívjuk !
  - visszatérési érték felhasználása
pl. **szam=atlag(10,36,60);**
  - paraméterek definiálása → típus név
vissza_típus függvény_név(típus1 név1,típus2 név2, ...,típusx névx)

pl. **int atlag3(int a, int b, int c)**
  - érték visszaadása a **return** utasítással → pl. **return 10**

9.4. Függvény használata

Függvény hívása, érték visszaadása

- pl. 3 szám átlagát kiszámoló függvény (9.1. mintafeladat)

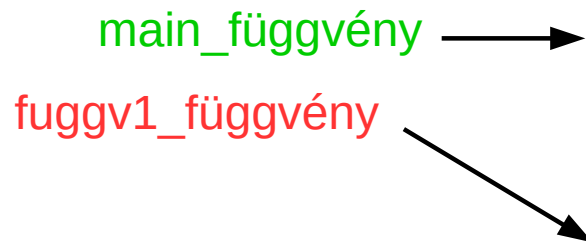
```
float atlag3(float a,float b,float c) // 6. meghívás → a=10, b=20, c=30
{
    float atl;           // 7.
    atl=(a+b+c)/3;       // 8. atl=60/3=20
    return atl;          // 9. vissza a hívóhoz ! → 20 visszaadása
}

void main( )             // itt indul a program !! 1.
{
    float szam1;          // 2.
    float szam2=20;       // 3.
    float szam3;          // 4.
    szam1=atlag3(10,szam2,30); // 5. → atlag3 meghívása → ugrás
                                // 10. → szam1=20
}
```

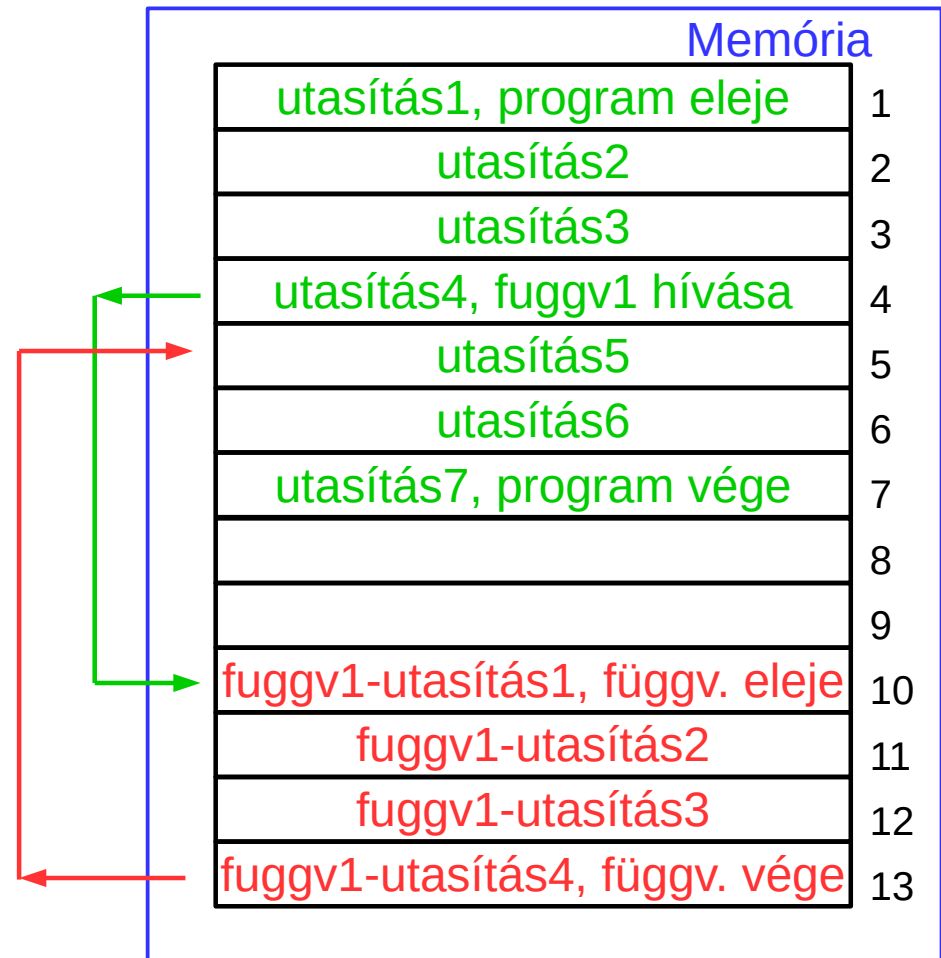

9.5. Függvény használata

- Függvény hívása, majd vissza:
  - lényegében **ugró utasítással történik** ! (gépi kód szinten)
  - alapvetően az utasítások végrehajtása ugyanis egymás után történik, ahogyan a memóriában következnek egymás után (olyan sorrendben, ahogyan mi leírtuk az utasításokat)
  - függvény hívás esetén azonban nem a következő memória rekeszben lévő utasítás hajtódik végre, hanem az adott memória címre ugrunk, és ott folytatjuk tovább

A program végrehajtás sorrendje ebben az esetben tehát (melyik számú memóriarekeszben lévő utasítás hajtódik végre)
→ 1-2-3-4-10-11-12-13-5-6-7

9.6. Függvény használata

Függvény meghívása többször

- sokszor meghívható egy függvény, más-más paraméterekkel
- ez csökkenti a sorok számát (a függvényt csak egyszer kell leírni)

```
float atlag3(float a,float b,float c) // 6. meghívás → a=10, b=20, c=30
{                                     // 12. meghívás → a=20, b=20, c=38
    float atl;           // 7. // 13.
    atl=(a+b+c)/3;       // 8. atl=60/3=20 // 14. atl=78/3=26
    return atl;          // 9. ugrás, 20 visszaadása // 15. ugrás, 26 vissza
}

void main( )                // itt indul a program !! 1.
{
    float szam1;           // 2.
    float szam2=20;        // 3.
    float szam3;           // 4.
    szam1=atlag3(10,szam2,30); // 5. → atlag3 meghívása → ugrás
                                // 10. → szam1=20
    szam3=atlag3(szam2,szam2,38); // 11. → atlag3 meghívása → ugrás
                                    // 16. szam3=26
}
```


9.7. Helyi és globális változók

- Helyi változók

- A függvényen belül definiált változók → a függvény helyi (saját) változói → más függvények ezeket nem érik el !!
- **különböző függvényeknek lehetnek azonos nevű helyi változói → de ezen változók teljesen függetlenek egymástól !!**
(hasonlóan mint egy Miskolcon lévő Petőfi utcának semmi köze egy Debrecenben lévő Petőfi utcához)

```
fuggv1() {  
    char i;  
    char szam1;  
    ..... }
```

```
fuggv2() {  
    char j;  
    char szam1;  
    ..... }
```

```
main() {  
    char szam1;  
    char szam2;  
    ..... }
```

szam1, **szam1** és **szam1** változó 3 különböző változó !! → semmi közük egymáshoz

fuggv1 számára 'j' és 'szam2' változó nem létezik

fuggv2 számára 'i' és 'szam2' változó nem létezik

main számára 'j' és 'i' változó nem létezik

9.8. Helyi és globális változók

- Helyi változók (9.2. mintafeladat)

// helyi változók

char fuggv1(char a,char b) // meghívás → a=10, b=6 fuggv1 helyi változói

```
{
    char szam1=5;    // fuggv1 'szam1' helyi változója
    char i=1;        // fuggv1 'i' helyi változója
    PORTC=szam1;    // PORTC-re → 5
    i=(a+b)*szam1;  // i=(10+6)*5=80
    a++;            // a=11
    return i;       // vissza a hívóhoz ! → 80 visszaadása
}
```

void main( ) // itt indul a program !!

```
{
    char szam1=10;    // main 'szam1' helyi változója
    char szam2=6;     // main 'szam2' helyi változója
    char a=2;         // main 'a' helyi változója
    TRISC=0b00000000;
    PORTC=szam1;      // PORTC-re → 10
    a=fuggv1(10,szam2); // fuggv1 meghívása → ugrás
                        // a=80
    PORTC=szam1;      // PORTC-re → 10
    PORTC=a;          // PORTC-re → 80
}
```

9.9. Helyi és globális változók

- globális változók
  - A függvényeken kívül definiált változók (a program elején) !!
  - minden függvény eléri ezeket a változókat
(kivéve ha ugyanilyen néven helyi változója is van !!)

```
char i;  
char szam3;
```

```
fuggv1() {  
    char i;  
    char szam1;  
    ..... }  
}
```

```
fuggv2() {  
    char j;  
    char szam1;  
    ..... }  
}
```

```
main() {  
    char szam1;  
    char szam2;  
    ..... }  
}
```

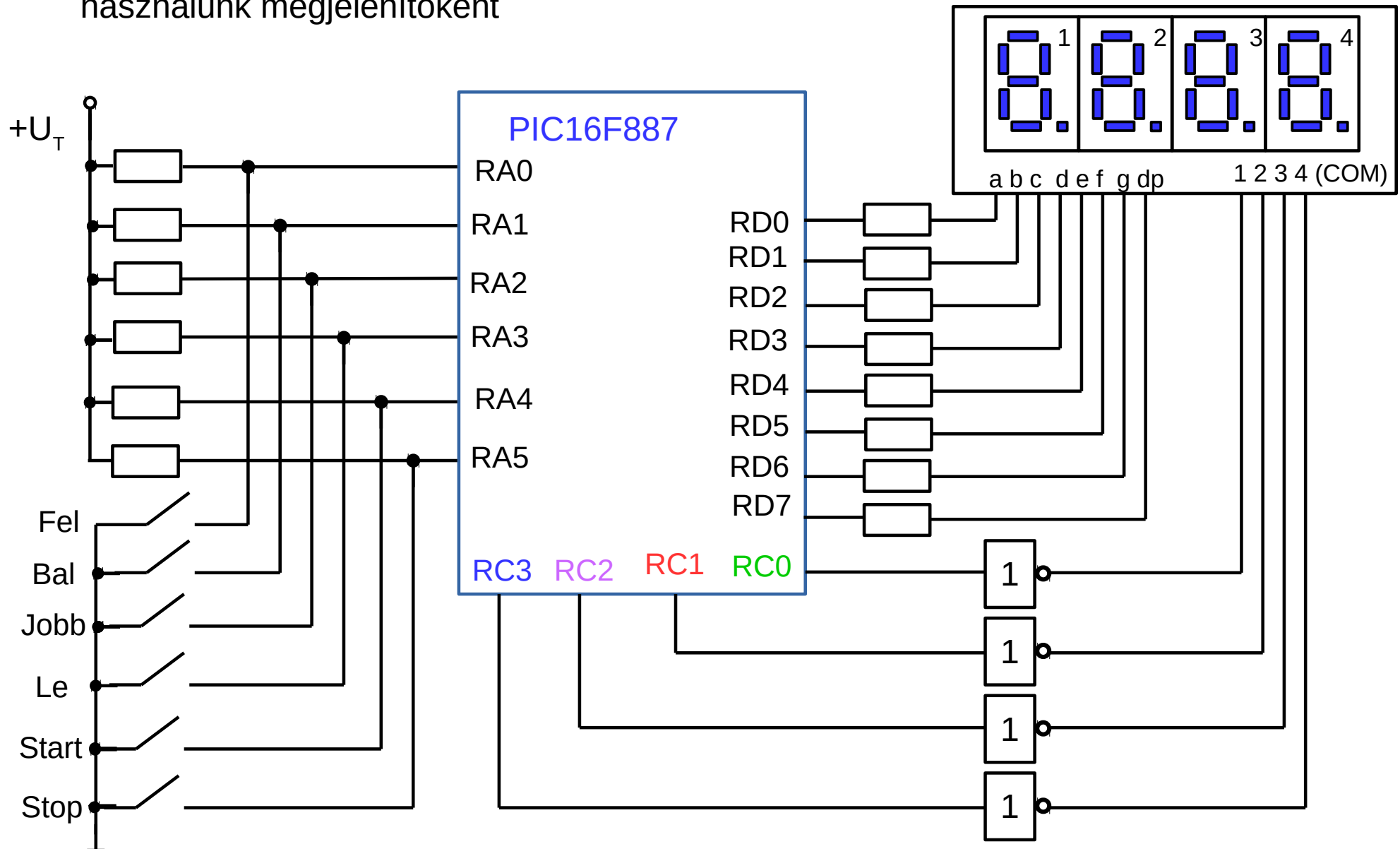
A globális 'i' és 'szam3' változókat minden függvény látja → tudja azokat használni

DE !! függv1 tartalmaz helyi 'i' változót → a globális 'i' helyett azt látja !!

9.10. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése 2.

A hardver

- 4 digites, multiplexelt hétszegmenses kijelzőt használunk megjelenítőként

9.11. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése 2.

9.3 minta feladat

- Induláskor a program kiír egy üzenetet, pl. 'Helo', majd vár 'Start' kapcsoló lenyomására
- 'Start' kapcsolót lenyomva → folyamatos számlálás indul (4 számjegy !) mindegyik kijelzőt használva → 0000-0001-0002-....-0010-0011-....-9998-9999-0000-0001-...
- 'Stop' kapcsolót lenyomva → leáll a számlálás
- 'Le' kapcsolót lenyomva → folyamatos számlálás indul lefelé (visszafelé)
- 'Fel' kapcsolót lenyomva → folyamatos számlálás felfelé (előre)

// ez már bonyolultabb program → függvényeket használunk !!
// globális változók és egy lehetséges függvény egy számjegy kijelzőre írására

```
char tomb7[ ]={0x3F,0x06,0x5B,0x4F,0x66,0x6D,0x7D,0x07,0x7F,0x6F,  
               0b01110110,0b01111001,0b00111000,0b00111111}; // hétszegmens kijelző kódok  
               // 0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,H,E,L,O  
void szegm7re(char kijelzo, char kod) // hányadik kijelzőre, milyen számjegyet  
{  
    char szam;  
    szam=kod%14; // kod csak 0 és 13 között lehet !  
  
    PORTC=0b00000000; // mindegyik szegmens kikapcsolása  
    PORTD=tomb7[szam]; // szám kódjának kiírása a nyolc szegmens vezetékekre  
    if(kijelzo==1) PORTC=0b00000001; // 1. kijelző világít  
    if(kijelzo==2) PORTC=0b00000010; // 2. kijelző világít  
    if(kijelzo==3) PORTC=0b00000100; // 3. kijelző világít  
    if(kijelzo==4) PORTC=0b00001000; // 4. kijelző világít  
    Delay_ms(4);  
}
```

9.12. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése 2.

9.3 minta feladat

// kezdeti beállítások, üzenet és várakozás START-ra

void kezdes( )

```
{
    OSCCON = 0x70; // oszcillátor beállítása -> külső oszcillátor
    TRISD=0;      // PORTD kimenet → szegmensek (a,b,c,d,e,f,g,dp)
    TRISC=0;      // PORTC → szegmensek vezérlése, RC0 – 1  RC1 – 2  RC2 – 3  RC3 – 4
    TRISA=0b11111111; // PORTA lábak bemenetek (kapcsolók)
    ANSEL=0;      // PORTA lábak digitálisak
    PORTD=0;
    PORTC=0;      // szegmensek lekapcsolva
    // üzenet
    while(PORTA.B4==1) // várunk 'START' lenyomására
    {
        szegm7re(1, 10); // 'H'
        szegm7re(2, 11); // 'E'
        szegm7re(3, 12); // 'L'
        szegm7re(4, 13); // 'O'
    }
}
```

9.13. Hétszegmenses kijelzők multiplex vezérlése 2.

9.3 minta feladat

```
void main()    // főprogram
{
    char ciklus=0;                // ciklusváltozó
    int szamlalo=0;               // ez tárolja a számot, amit ki kell írni
    int szam;
    char elore=1;                 // állapotváltozó (flag), 1 – előre számlálás 0 – visszafelé
    char leall=0;                 // állapotváltozó (flag), 1 – számlálás leáll 0 – számlálás
    char szamj1,szamj2,szamj3,szamj4;
    kezdes();                     // kezdeti beállításokat elvégző függvény meghívása
    Delay_ms(200);
    while (1)                     // ismétlés végtelenszer !
    {
        szam=szamlalo;
        szamj4=szam%10;           // 4. számjegy
        szam=szam/10; szamj3=szam%10; // 3. számjegy
        szam=szam/10; szamj2=szam%10; // 2. számjegy
        szamj1=szam/10;           // 1. számjegy
        szegm7re(1, szamj1); szegm7re(2, szamj2);
        szegm7re(3, szamj3); szegm7re(4, szamj4);
        if(PORTA.B0==0) { elore=1; leall=0; } // 'FEL' gomb lenyomása
        if(PORTA.B3==0) { elore=0; leall=0; } // 'LE' gomb lenyomása
        if(PORTA.B5==0) { leall=1; } // 'STOP' gomb lenyomása
        ciklus++;
        if(!leall&&(ciklus%20==0)) // ha NEM leall, csak minden 20. ciklusban számlálunk
        { if(elore) szamlalo++;
          else szamlalo--;
        }
    }
}
```

9.14. Feladatok

Írj programokat az előző rajzon lévő 4db, multiplexelt 7 szegmenses kijelző vezérlésére

- 1. feladat
  - folyamatos számlálás párosával (csak egy számjegy!): 0-2-4-6-8-0-2-4-... DE sorban mindig másik kijelzőn ! → '0' az elsőn, '2' a másodikon, '4' a harmadikon, '6' a negyediken, '8' az elsőn, ...
  - 'Stop' kapcsolót lenyomva → leáll a számlálás, felengedése után folytatódik !
  - 'Le' kapcsolót lenyomva → a számlálás visszafelé folytatódik
  - 'Fel' kapcsolót lenyomva → a számlálás újból előre történik

- 2. feladat

Módosítsd a 9.3. minta feladatot a következőképpen:

- hármassal számoljon, ne egyesével
- gyorsabb legyen a számlálás, kb. kétszeres sebességű
- kezdéskor, a Start lenyomása után, a végtelen ciklus előtt fusson le egy 'tesztelő' ciklus → minden kijelzőn ugyanaz a szám legyen, és ez növekedjen 0-tól 9-ig (tehát 0000-1111-2222-3333-....)

9.15. Megszakítás

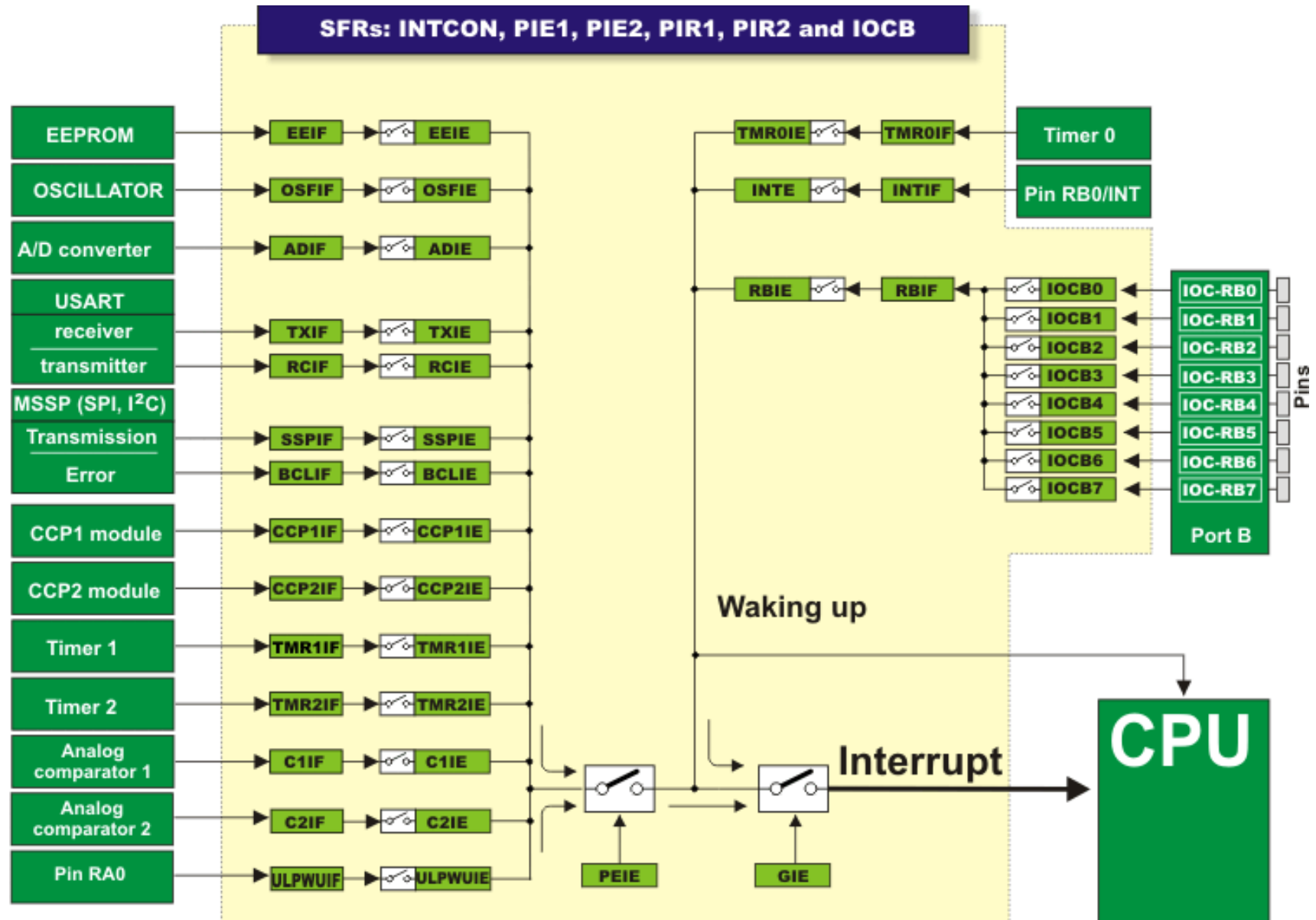
- Megszakítás (interrupt)
  - a program normál végrehajtását egy rövid időre felfüggesztjük, megszakítjuk
→ hogy valamilyen nagyon fontos, abban a pillanatban bekövetkező (általában külső) esemény hatását lekezeljük, az eseményre reagáljunk
  - az eseményre szükséges válaszlépések elvégzése után folytatódik a normál program végrehajtása (attól a ponttól ahol megszakítottuk)
  - általában valamilyen periféria generálja a mikroprocesszor felé → külső megszakítás bemenetük van a processzoroknak !! (akár több is), de generálható megszakítás szoftveres úton is
- Megszakítás használata
  - a megszakítás lekezelése hasonló mint egy függvény használata → ilyenkor is ugrás történik → egy speciális, megszakításkezelő függvény hívódik meg !!
  - De a különbség az, hogy **megszakításkor automatikusan történik a megszakításkezelő függvény meghívása !!**
Hiszen a megszakításnál pont az a lényeg, hogy nem tudjuk mikor fog megtörténni !! (ilyen szempontból váratlan) → de nagyon gyorsan reagálnunk kell rá
  - A feladatunk csak az, hogy a megszakításkezelő függvényben lévő utasításokat megadjuk → mi történjen az esemény bekövetkezte esetén
  - A megszakítások általában engedélyezhetők/tilthatók → ez is a mi feladatunk !!

9.16. Megszakítás

- Megszakítások mikrovezérlőknél
  - megszakítást tudnak kiváltani a beépített periféria áramkörök
    - időzítő (timer) így jelzi hogy vége az időzítésnek
    - analóg-digitális átalakító (A/D konverter) így jelzi, hogy vége az átalakításnak
  - megszakítást tudunk kiváltani a mikrovezérlő megfelelő lábára adott külső jellel
    - PIC-ek esetén általában az RB0/INT kivezetés szolgálhat megszakítás bemenet céljára is
    - PIC16F887 esetén az összes PORTB láb okozhat megszakítást
  - egy speciális, megszakításkezelő függvény hívódik meg !!
    - MikroC esetén a függvény neve → **interrupt()**
    - más fordítók esetén más név lehet !! pl. Ext-isr()
  - a megszakítások hatására állítódnak a mikrovezérlő különböző regisztereiben lévő megszakítás jelző bitek (IF - interrupt flag) → ezek lekérdezésével meg lehet állapítani, hogy milyen megszakítási esemény történt → ez akkor különösen hasznos ha több megszakítás is engedélyezve van
  - a megszakítások engedélyezéséhez/tiltásához állítani kell a mikrovezérlő különböző regisztereiben lévő megszakítás engedélyező biteket (IE - interrupt enable)
  - PIC16F887 esetén a következő regiszterekkel lehet a megszakításokat engedélyezni, az interrupt flag-eket lekérdezni:
    - INTCON, OPTION_REG, PIE1, PIE2, PIR1, PIR2, DCON, IOCB

9.17. PIC16F887 megszakítás

- Megszakítások PIC16F887 mikrovezérlőknél

Az ábra forrása → PIC Microcontrollers - Programming in C

9.18. PIC16F887 megszakítás

Megszakítással kapcsolatos regiszterek PIC16F887 mikrovezérlőknél

	7	6	5	4	3	2	1	0
OPTION_REG	RBPUP	INTEDG	T0CS	T0SE	PSA	PS2	PS1	PS0

RBPUP - Port B Pull up Enable bit.
PORTB felhúzó ellenállások eng.
1 – tiltás 0 – engedélyezés

INTEDG - Interrupt Edge Select bit.
Megszakítás él kiválasztás RB0/INT láb
1 – felfutó él (rising edge)
0 – lefutó él (falling edge)

	7	6	5	4	3	2	1	0
INTCON	GIE	PEIE	T0IE	INTE	RBIE	T0IF	INTF	RBIF

GIE - Global Interrupt Enable bit → engedélyezi (1) vagy tiltja (0) az összes lehetséges megszakítást

PEIE - Peripheral Interrupt Enable bit → a perifériák megszakítás engedélyezéséhez,
kivéve timer0 (TMR0) és RB0/INT láb

T0IE - TMR0 Overflow Interrupt Enable bit → timer0 megszakítás engedélyezés (ha 1-re állítjuk)

INTE - RB0/INT External Interrupt Enable bit → RB0/INT láb külső megszakítás engedélyezése (ha 1)

RBIE - RB Port Change Interrupt Enable bit. → PORTB lábak logikai állapotának változása okozta megszakítás

T0IF - TMR0 Overflow Interrupt Flag bit → Timer0 megszakítás jelző bit (1-je jelzi)

INTF - RB0/INT External Interrupt Flag bit → RB0/INT láb külső megszakítás jelző bit

RBIF - RB Port Change Interrupt Flag bit → PORTB lábak állapotának változása okozta megszakítás jelző bit (1 ha legalább 1 láb állapota megváltozott !)

9.19. PIC16F887 megszakítás

Megszakítással kapcsolatos regiszterek PIC16F887 mikrovezérlőknél

	7	6	5	4	3	2	1	0
PIE1	–	ADIE	RCIE	TXIE	SSPIE	CCP1IE	TMR2IE	TMR1IE
	7	6	5	4	3	2	1	0
PIR1	–	ADIF	RCIF	TXIF	SSPIF	CCP1IF	TMR2IF	TMR1IF

PIE1 → Peripheral interrupt enable bits 1.

0 – tiltás 1 – engedélyezés

ADIE - A/D Converter Interrupt Enable

RCIE - EUSART Receive Interrupt Enable

TXIE - EUSART Transmit Interrupt Enable

SSPIE - Master Synchronous Serial Port (MSSP) Interrupt Enable

CCP1IE - CCP1 Interrupt Enable

TMR2IE - TMR2 to PR2 Match Interrupt Enable

TMR1IE - TMR1 Overflow Interrupt Enable

PIR1 → Peripheral interrupt flag bits 1.

	7	6	5	4	3	2	1	0
PIE2	OSFIE	C2IE	C1IE	EEIE	BCLIE	ULPWUIE	–	CCP2IE

OSFIE - Oscillator Fail Interrupt Enable

C2IE - Comparator C2 Interrupt Enable

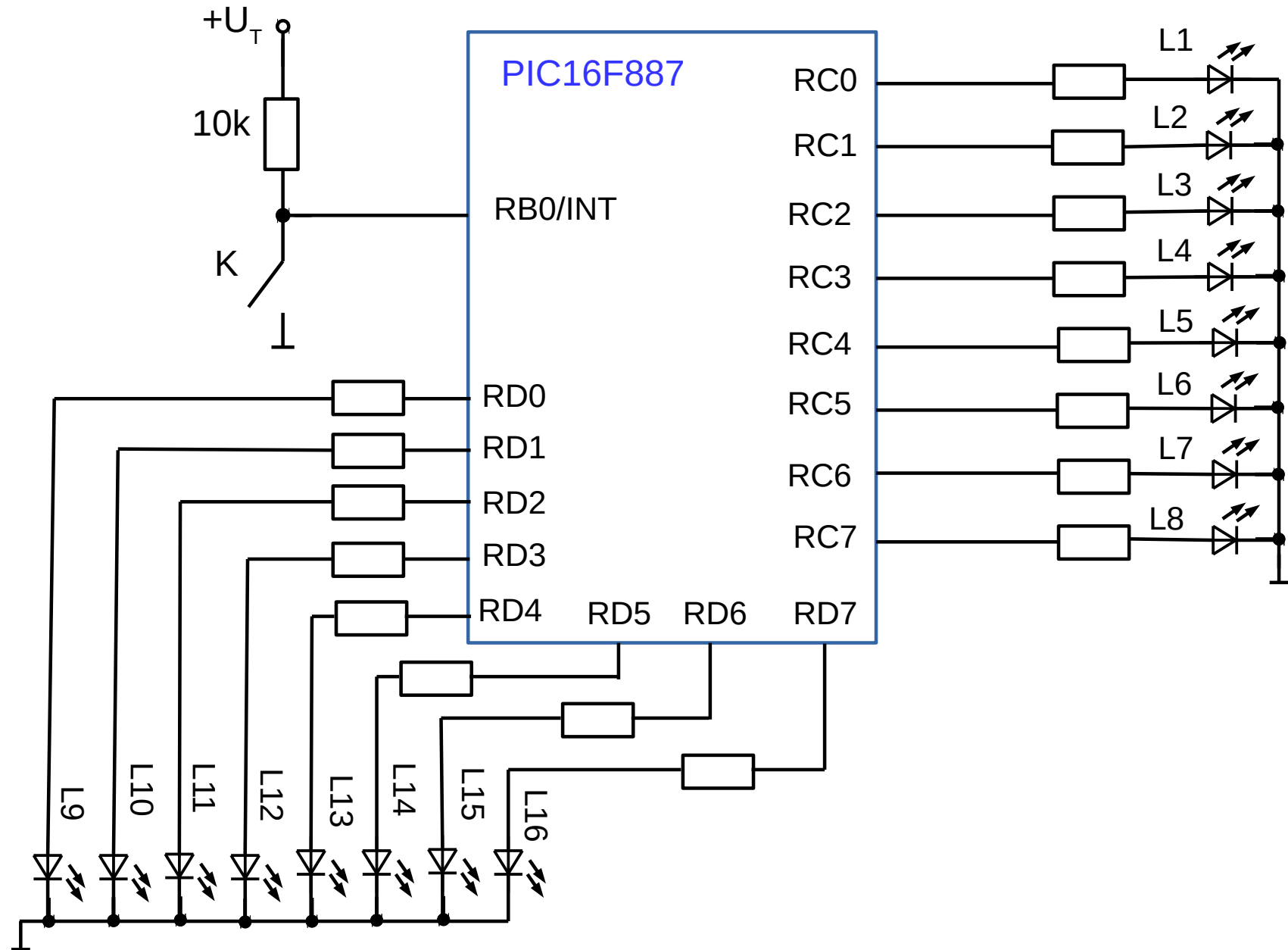
EEIE - EEPROM Write Operation Interrupt Enable

BCLIE - Bus Collision Interrupt Enable

ULPWUIE - Ultra Low-Power Wake-up Interrupt Enable

9.20. Megszakítás mintafeladat

A hardver, megszakítás bemenet az RB0 láb (INT)

9.21. Megszakítás mintafeladat

9.4. mintafeladat

a PORTD-re kapcsolt LED-ek sorban, egymás után világítanak (4s-ig) → futófény → L9-L10-L11-L12-L13-L14-L15-L16-L9...

a K kapcsolót megnyomva pedig megszakítást alkalmazva, számoljuk hányszor nyomtuk meg és binárisan kiírjuk a PORTC-re (LED-ekre)

Induláskor a main függvényben engedélyeznünk kell az INT(RB0) külső megszakítást lefutó élre ! (K kapcsolót zárva → RB0 lábra 1 helyett 0 kerül)

```
OPTION_REG.B6= 0;    // INTEDG=0 ---> INT/RB0 megszakítás lefutó élre  
INTCON=0x90;         // GIE=INTE=1 INT/RB0 interrupt engedélyezve
```

A **PORTA, PORTB, PORTE** lábak használatához digitális bemenetként nem elég a TRISA, TRISB, TRISE regisztereket megfelelően beállítani !! → ugyanis ezen lábak többsége analóg bemenet is lehet → az **ANSEL és ANSELH** regiszterekkel lehet beállítani, hogy melyik láb legyen

- digitális bemenet (**megfelelő bit 0**)

- vagy analóg bemenet (megfelelő bit 1) → ez az alapértelmezett !!

Tehát most ANSELH regisztert nulláznunk kell (ebben szerepelnek a PORTB lábak)

K lenyomásának számolására egy globális változót (hányszor) használunk, amelyet a megszakítás kezelő függvényben (interrupt) növelünk mindig, és kiíratjuk azonnal a PORTC-re

Az interrupt függvény végén a megszakítást jelző flag-et törölni kell és a megszakítást újra kell engedélyezni !!

9.22. Megszakítás mintafeladat

9.4. mintafeladat

// 9.4. megszakítás (RB0/INT)

char hanyszor=0; // globális változó, K kapcsoló lenyomásának számolására

```
void interrupt() { // INT(RB0) megszakítás kezelő függvény
    hanyszor++; // K kapcsoló lenyomásának számolása
    PORTC=hanyszor;
    INTCON=0x90; // INT/RB0 interrupt engedélyezése, interrupt flag törlése
}
```

```
void main( ) {
    char szam=0;
    char tomb[]={1,2,4,8,16,32,64,128}; // futófény értékei (egyszerre csak egy LED ég)
    TRISC=0b00000000; // minden PORTC láb kimenet → LED-ek
    TRISD=0b00000000; // minden PORTD láb kimenet → LED-ek
    ANSELH=0; // PORTB lábak nem analóg, hanem digitális bemenetek
    TRISB=0b00000001; // RB0 láb bemenet
    PORTC=hanyszor;
    OPTION_REG.B6= 0; // INTEDG=0 ---> INT/RB0 megszakítás lefutó élre
    INTCON=0x90; // GIE=INTE=1 INT/RB0 interrupt engedélyezve
    while (1) // ismétlés sokszor (végtelenszer) !
    {
        PORTD=tomb[szam]; // futófény
        Delay_ms(3000); // késleltetés
        szam++;
        if(szam>7) szam=0;
    }
}
```


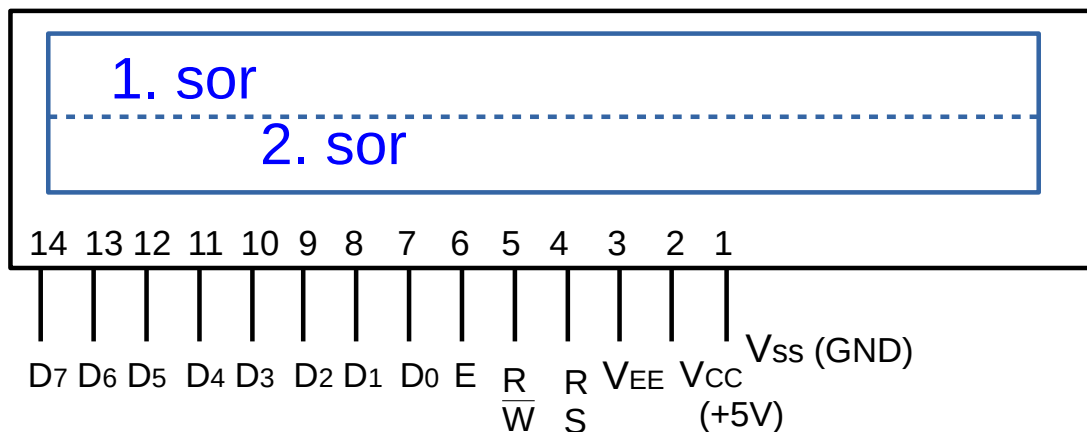
10.1. Alfanymerikus LCD kijelző

Alfanymerikus LCD kijelzők

- LCD (folyadék kristályos) kijelző sokféle létezik, most csak az alfanymerikus kijelzőkkel foglalkozunk, azok közül is a HD44780 (kvázi ipari szabvány) vezérlővel ellátott kijelző modulokkal
  - ebből is létezik többféle: 2 soros, 4 soros, ... → 2x16, 4x20, .. karakteres
  - A 2x16 karakteres kijelző programozását fogjuk áttekinteni
- Erről van egy jó leírás a következő oldalon → <http://esca.atomki.hu/PIC24/lcd.html>

2x16 karakteres LCD kijelző

- 16 vagy 14 kivezetéssel rendelkeznek

adat vezetékek

- 8 bites mód → D0-D7 (vagy DB0-DB7) lábak
- 4 bites mód → D4-D7 (vagy DB4-DB7) lábak

V_{EE} kontraszt beállítása → 0-5V közötti feszültséggel (poti)

E (vagy EN) - engedélyezés (órjel)

- 6-os láb
- egy ideig (0,3-0,5us) 1-es szintre kell állítani (a pozitív élre olvassa be a bemeneteket)

RS - Regiszter kiválasztása

- RS=0 → vétel utasítás regiszterbe (IR) → parancs
- RS=1 → vétel az adat regiszterbe (DR) → adat

R/W – olvasás/írás mód kiválasztása

- R/W=1 → adatok olvasása a kijelzőről
- R/W=0 → adatok küldése a kijelzőnek

10.2. HD44780 LCD kijelző

1. HD44780 LCD display parancsai

00000001 clear display

0000001x cursor return home

000001MS entry mode set

M-cursor move, 1--> right, 0--> left

S - display shift, 1--> yes, 0--> no

00001DCB display control

D - display, 1--> on, 0--> off

C - cursor, 1--> on, 0--> off

B - cursor blink, 1--> on, 0--> off

0001SDxx cursor/display shift

S-shift-move, 1--> display shift,

0--> cursor move

D-direction, 1--> right, 0--> left

001BRFxx funtion set

B - bit mode, 1--> 8bit, 0--> 4bit

R - row, 1--> 2 rows, 0--> 1 row

F - font, 1--> font 5x10, 0--> font 5x8

01aaaaaa set CGRAM address (user character ---> 5x8)

user character (max. 8):

1.row B4 B3 B2 B1 B0	pl. - - x - -	0b00100
2.row B4 B3 B2 B1 B0	- x x x -	0b01110
3.row B4 B3 B2 B1 B0	x - x - x	0b10101
4.row B4 B3 B2 B1 B0	- - x - -	0b00100
5.row B4 B3 B2 B1 B0	- - x - -	0b00100
6.row B4 B3 B2 B1 B0	- - x - -	0b00100
7.row B4 B3 B2 B1 B0	- - x - -	0b00100
8.row B4 B3 B2 B1 B0	- - x - -	0b00100

1aaaaaaa set DDRAM address **karakter pozíciók címei !!**

első sor 00 01 02 03 ..... 0F

második s. 40 41 42 .... 4F

10.3. HD44780 LCD kijelző

2. HD44780 LCD display vezérlése

Adatok küldése a kijelzőnek (írás) → R/W lábra 0 szint

A HD44780 vezérlőnek 2db 8 bites regiszterébe írhatunk, az RS lábra adott jellel választjuk ki, hogy melyikbe:

- ha parancsot akarunk küldeni → RS lábra 0 adása → a küldött 8 bit az IR regiszterbe kerül
- ha adatot akarunk küldeni → RS lábra 1 adása → a küldött 8 bit a DR regiszterbe kerül
- RS=0 → vétel utasítás regiszterbe (IR) → parancs
- RS=1 → vétel az adat regiszterbe (DR) → adat

Adatok kérése a kijelzőtől (olvasás) → R/W lábra 1 szint

Ha ezt a funkciót nem akarjuk használni akkor R/W láb fixen 0 szintre (GND) köthető !

- RS=0 esetén → D7 lábon a busy flag értékét, a D6-D0 lábakon a cím számláló értékét (kurzor pozíció) olvashatjuk
- RS= 1 esetén → ?

4 bites – 8 bites kommunikáció

- A kijelző modullal kommunikálhatunk 4 (D7-D4) vagy 8 (D7-D0) adat vezetéken → általában a 4 biteset használjuk mert így a mikrovezérlőnél 4 lábbal kevesebb is elég a kijelző vezérléséhez !!
- De mindkét esetben 8 bites számokat küldünk át ! → 4 bites kommunikáció esetén két lépésben visszük át a 8 bitet → először a felső 4 bit, majd az alsó 4 bit

10.4. HD44780 LCD kijelző

3. HD44780 LCD display beállítási, vezérlési példa

4 bites üzemmódban 4 bit küldésének ütemezése

- R/W lábra 0 szint → írás
- RS lábra 0 szint (vagy 1) → parancs küldése (vagy adat)
- D7,D6,D5,D4 lábakra → a parancs vagy adat, felső vagy alsó 4 bitje
- kis késleltetés, ~ 50-100ns !!
- E lábra 1 szint → engedélyezés, kijelző beolvassa a biteket
- kis késleltetés, ~ 300-500ns !!
- E lábra 0 szint → adatfogadás tiltás
- kis késleltetés, ~ 20-50 !!

A nyolc bites parancsokat, adatokat tehát két részletben, hasonló ütemezéssel kell küldenünk

Üzem mód beállítás (kijelző inicializálása)

Mielőtt bármit is ki tudnánk írni be kell állítani a használni kívánt üzemmódot

- legelőször RS=0 és 0010 kód küldése → megmondjuk, hogy 4 bites üzemmódot használunk
(ez a parancs felső 4 bitje, az alsó 4 bitjét most nem küldjük el !)
- RS=0 és 00101100 kód küldése → 4 bites üzemmód, 2 sor, karakter méret 5x10
- RS=0 és 00001100 kód küldése → Display ON, Cursor Off
- RS=0 és 00000001 kód küldése → Display törlése
- RS=0 és 00000110 kód küldése → Entry Mode, Increment cursor position, No display shift

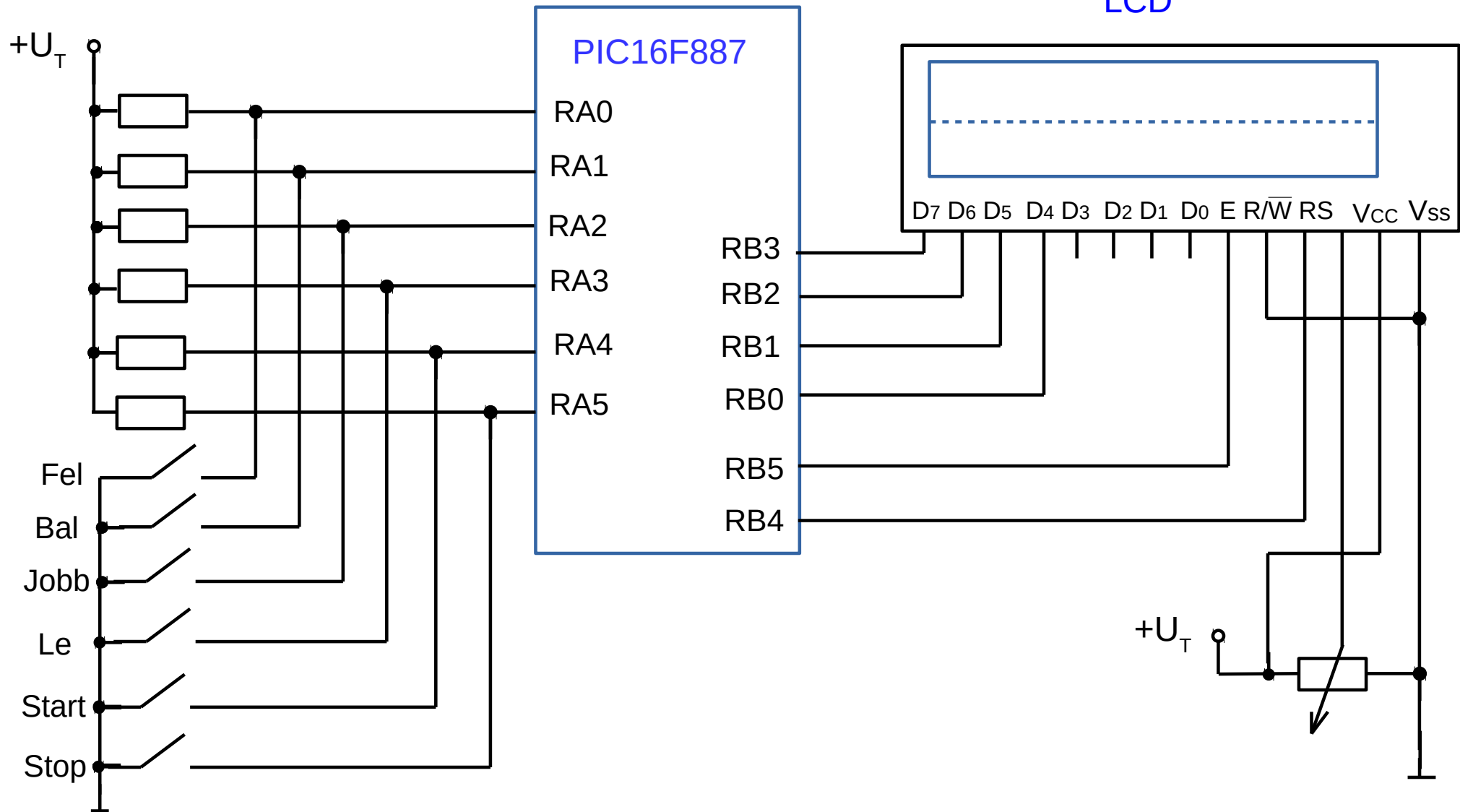
Karakter kiírása a kijelzőre

Kétféleképpen lehetséges

- először egy parancsként elküldjük a karakter pozíciójának címét (sor, karakter) → 1aaaaaaaa
majd utána a karakter 8 bites ASCII kódját
- vagy egyből a karakter 8 bites ASCII kódját küldjük → ekkor az aktuális kurzor pozícióba íródik
pl. RS=0 és 10000000 kód küldése → karakter pozíció beállítása 1. sor 1. karakter
RS=1 és 00110000 kód küldése → '0' karakter kiírása

10.5. HD44780 LCD kijelző vezérlése

A hardver

10.6. HD44780 LCD kijelző vezérlése

Függvények, 4 bit vagy 8 bit küldésére az LCD kijelzőre

A 4 bites információk küldését az LCD-re, az időzítési beállítások kezelését egy függvénnyel oldjuk meg → `send_felbajt(char rs,char adat)` → első paramétere (rs) → az RS láb vezérlését végzi, 0-parancs, 1-adat
második paramétere (adat) → a küldendő 4 bitet tartalmazza, (az alsó 4 bitje !! mivel ez 8 bites változó)
Minden egyes 4 bit küldésekor ezt a függvényt kell meghívunk

```
void send_felbajt(char rs,char adat)    // 4 bit (adat változóban) küldése LCD-re
{
    PORTB=PORTB&0b11110000;           // PORTC alsó 4 bitjének törlése
    PORTB=PORTB|(adat&0b00001111);     // a 4 bit beírása PORTC alsó 4 bitjébe
    PORTB.B4=rs;                       //RS láb beállítása (parancs vagy adat?)
    Delay_us(4);
    PORTB.B5=1;                        // órajel (ENG) 1-be
    Delay_us(10);
    PORTB.B5=0;                        // órajel (ENG) 0-ba
    Delay_us(4);
}
```

Függvény, amely a kapott 8 bites számot felbontja két részre (felső és alsó 4 bit)
és átküldi azokat az LCD kijelzőre

```
void send_bajt(char rs,char szam) // 8 bites szám küldése LCD-re
{
    char felsoresz;
    char alsoresz;
    felsoresz=(0b11110000&szam)>>4;    // szám felső 4 bitje
    alsoresz=0b00001111&szam;          // szám alsó 4 bitje
    send_felbajt(rs,felsoresz);
    send_felbajt(rs,alsoresz);
}
```

10.7. HD44780 LCD kijelző vezérlése

Függvény a kezdeti beállításokra

A kezdeti regiszter beállításokat és LCD üzemmódjának beállítását egy függvénnyel oldjuk meg → `kezd_beall()`

```
void kezd_beall( )
{
    TRISB=0b00000000;    // PORTB lábak kimenetek → LCD D4, D5, D6 ,D7, RS és E
    ANSELH=0;             // PORTB lábak digitálisak (nem analóg bemenetek)
    TRISA=0b11111111;    // PORTA lábak bemenetek
    ANSEL=0;              // PORTA lábak digitálisak (nem analóg bemenetek)
    PORTB=0;
    Delay_ms(100);
    send_felbajt(0,0b0010); //4 bites üzemmód
    Delay_ms(5);
    send_bajt(0,0b00101100); //4 bites üzemmód, 2 sor, karakter méret 5x10
    send_bajt(0,0b00001100); //Display ON, Cursor Off
    send_bajt(0,0b00000001); //Clear Display
    send_bajt(0,0b00000110); //Entry Mode, Increment cursor position, No display shift
}
```

A következő minta feladatokban ezeket a saját függvényeket fogjuk használni → be kell őket másolni mindig a main függvény elé !!

Természetesen használhatunk más függvényeket is → pl. a MikroC fejlesztő környezetben nagyon jó kényelmes LCD kezelő függvények vannak, azokat is lehet használni

10.8. HD44780 LCD kijelző vezérlése

Kezdeti beállítások, ha a MikroC függvényeit használjuk

```
sbit LCD_RS at RB4_bit;           // Melyik lábra vannak kötve az LCD kivezetései
sbit LCD_EN at RB5_bit;
sbit LCD_D4 at RB0_bit;
sbit LCD_D5 at RB1_bit;
sbit LCD_D6 at RB2_bit;
sbit LCD_D7 at RB3_bit;
sbit LCD_RS_Direction at TRISB4_bit;
sbit LCD_EN_Direction at TRISB5_bit;
sbit LCD_D4_Direction at TRISB0_bit;
sbit LCD_D5_Direction at TRISB1_bit;
sbit LCD_D6_Direction at TRISB2_bit;
sbit LCD_D7_Direction at TRISB3_bit;

void kezd_beall2( )
{
    TRISB=0b00000000;           // PORTB lábak kimenetek → LCD D4, D5, D6 ,D7, RS és E
    ANSELH=0;                   // PORTB lábak digitálisak (nem analóg bemenetek)
    TRISA=0b11111111;           // PORTA lábak bemenetek
    ANSEL=0;                     // PORTA lábak digitálisak
    PORTB=0;
    Lcd_Init();                  // MikroC LCD kezdeti beállító függvénye
    Delay_ms(100);
    Lcd_Cmd(_LCD_TURN_ON);       //MikroC, parancs küldés LCD-re → Display ON
    Lcd_Cmd(_LCD_CURSOR_OFF);    // Cursor Off
    Lcd_Cmd(0b00101100);         // function set: 4 bites mód, 2 sor, font 5x10
    Lcd_Cmd(_LCD_CLEAR);         //Clear Display
}
```


10.9. Minta programok

1. minta feladat (saját függvények használatával)

Írjuk ki az LCD kijelző 1. sorába a 'Hello' szöveget, a betűk lassan egymás után jelenjenek meg, majd a 2. sorban menjen folyamatosan egy számláló → 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-...

```
void main( )
{
    char szam=0;
    kezd_beall();
    send_bajt(0,0b10000000); // 1. sor 1. pozíció megadása
    Delay_ms(300);
    send_bajt(1,'H');          // 'H' kiírása
    Delay_ms(2000);
    send_bajt(1,'e');          // 'e' kiírása
    Delay_ms(2000);
    send_bajt(1,'l');          // 'l' kiírása
    Delay_ms(2000);
    send_bajt(1,'l');          // 'l' kiírása
    Delay_ms(2000);
    send_bajt(1,'o');          // 'o' kiírása
    while (1)                  // ismétlés sokszor (végtelenszer) !
    {
        send_bajt(0,0b11000000); // 2. sor 1. pozíció megadása
        send_bajt(1,48+szam);      // szám küldése LCD-re, a '0' ASCII kódja 48 !
        Delay_ms(1000);           // késleltetés
        szam++;
        if(szam>9) szam=0;
    }
}
```

10.10. Minta programok

1.b minta feladat (MikroC függvényeit használva)

Írjuk ki az LCD kijelző 1. sorába a 'Hello' szöveget, a betűk lassan egymás után jelenjenek meg, majd a 2. sorban menjen folyamatosan egy számláló → 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-...

```
void main( )
{
    char szam=0;
    kezd_beall2();
    Lcd_Chrr(1,1,'H');    // 'H' kiíratása  1. sor 1. pozícióba
    Delay_ms(2000);
    Lcd_Chrr_Cp('e');      // 'e' kiíratása (aktuális kurzor pozícióba)
    Delay_ms(2000);
    Lcd_Chrr_Cp('l');      // 'l' kiíratása
    Delay_ms(2000);
    Lcd_Chrr_Cp('l');      // 'l' kiíratása
    Delay_ms(2000);
    Lcd_Chrr_Cp('o');      // 'o' kiíratása
    while (1)              // ismétlés sokszor (végtelenszer) !
    {
        Lcd_Chrr(2,1,48+szam);    // szám küldése LCD-re, 2. sor 1. pozícióba ( '0' → 48 )
        Delay_ms(1000);           // késleltetés
        szam++;
        if(szam>9) szam=0;
    }
}
```

10.11. Minta programok

2. minta feladat (saját függvények használatával)

Írjuk ki az LCD kijelző 1. sorába a 'Hi!' szöveget, a betűk lassan egymás után jelenjenek meg, majd a 2. sorban menjen folyamatosan egy számláló → 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-...

'LE' kapcsolót megnyomva a számlálás lefelé folytatódjon, 'FEL' kapcsolót megnyomva újra felfelé !!

```
void main( )
{
    char szam=0;
    char fel=1;           // állapot jelző → 1 – felfelé számlálás 0 – lefelé számlálás
    kezd_beall();
    send_bajt(0,0b10000000); // 1. sor 1. pozíció megadása
    Delay_ms(300);
    send_bajt(1,'H');       // 'H' kiírása
    Delay_ms(2000);
    send_bajt(1,'i');       // 'i' kiírása
    Delay_ms(2000);
    send_bajt(1,'!');       // '!' kiírása
    Delay_ms(1000);
    while (1)              // ismétlés sokszor (végtelenszer) !
    {
        send_bajt(0,0b11000000); // 2. sor 1. pozíció megadása
        send_bajt(1,48+szam);     // szám küldése LCD-re, a '0' ASCII kódja 48 !
        Delay_ms(1000);          // késleltetés
        if(fel==1) { szam++; if(szam>9) szam=0; }
        if(fel==0) { if(szam>0) szam--; else szam=9; }
        if(PORTA.B0==0) { fel=1; } // 'FEL' gomb → számlálás felfelé
        if(PORTA.B3==0) { fel=0; } // 'LE' gomb → számlálás lefelé
    }
}
```

10.12. Minta programok

3. minta feladat (MikroC függvényeit használva)

Az LCD kijelzőn menjen induláskor egy számláló az 1. sor, 1. karakter pozícióban
→ 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-...

A 'LE' kapcsolót megnyomva a számlálás a 2.sor 1. pozíciójában folytatódjon,

A 'FEL' kapcsolót megnyomva a számlálás az 1.sor 1. pozíciójában folytatódjon

```
void main( )
{
    char szam=0;           // a számlálást végző változónk
    char fent=1;           // flag, 1-es értéke jelzi hogy a felső sorba kell írunk
    char lent=0;           // flag, 1-es értéke jelzi hogy az alsó sorba kell írunk
    kezd_beall2();
    Delay_ms(500);
    while (1)              // ismétlés sokszor (végtelenszer) !
    {
        if(fent)           // felső sorba kell írunk
        { Lcd_Chr(1,1,48+szam); // szám küldése LCD-re, 1. sor 1. pozícióba
          Lcd_Chr(2,1,' '); } // 2. sor 1. pozíciójában törlés !! (space beírása)
        if(lent)           // alsó sorba kell írunk
        { Lcd_Chr(2,1,48+szam); // szám küldése LCD-re, 2. sor 1. pozícióba
          Lcd_Chr(1,1,' '); } // 1. sor 1. pozíciójában törlés !! (space beírása)
        szam++;
        if(szam>9) szam=0;
        if(PORTA.B0==0) { fent=1; lent=0; } // 'FEL' gomb lenyomása
        if(PORTA.B3==0) { fent=0; lent=1; } // 'LE' gomb lenyomása
        Delay_ms(900);      // késleltetés
    }
}
```

10.13. Minta programok

4. minta feladat (MikroC függvényeit használva)

Az LCD kijelzőn menjen induláskor egy számláló az 1. sor, 1. karakter pozícióban

→ 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-...

A 'JOB' kapcsolót megnyomva a számlálás az 1.sor 14. pozíciójában folytatódjon,

A 'BAL' kapcsolót megnyomva a számlálás az 1.sor 1. pozíciójában folytatódjon

```
void main( )
{
    char szam=0;           // a számlálást végző változónk
    char balra=1;          // flag, 1-es értéke jelzi hogy az 1. pozícióba kell írunk
    char jobbra=0;         // flag, 1-es értéke jelzi hogy a 14. pozícióba kell írunk
    kezd_beall2();
    Delay_ms(500);
    while (1)              // ismétlés végtelenszer
    {
        if(balra)          // felső sorba kell írunk
        { Lcd_Chr(1,1,48+szam); // szám küldése LCD-re, 1. sor 1. pozícióba
          Lcd_Chr(1,14,' '); } // 1. sor 14. pozíciójában törlés !! (space beírása)
        if(jobbra)         // alsó sorba kell írunk
        { Lcd_Chr(1,14,48+szam); // szám küldése LCD-re, 1. sor 14. pozícióba
          Lcd_Chr(1,1,' '); } // 1. sor 1. pozíciójában törlés !! (space beírása)
        szam++;
        if(szam>9) szam=0;
        if(PORTA.B1==0) { balra=1; jobbra=0; } // 'BAL' gomb lenyomása
        if(PORTA.B2==0) { balra=0; jobbra=1; } // 'JOB' gomb lenyomása
        Delay_ms(900); // késleltetés
    }
}
```

10.14. Feladatok

1. feladat

Az LCD kijelzőn menjen induláskor egy számláló az 1. sor, 1. karakter pozícióban

→ 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-...

- a 'JOB' kapcsolót megnyomva a számlálás a 14. karakter pozíciójában folytatódjon,
- a 'BAL' kapcsolót megnyomva a számlálás az 1. karakter pozíciójában folytatódjon
- a 'LE' kapcsolót megnyomva a számlálás a 2. sorban folytatódjon,
- a 'FEL' kapcsolót megnyomva a számlálás az 1. sorban folytatódjon
(a 11.3 és 11.4 minta feladatok összekombinálása)

2. feladat

Induláskor →

- az 1. sorban írunk ki egy üzenetet (pl. 'Helo'), majd a 2. sor 1. karakter pozícióban egy számláló számoljon folyamatosan → 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-0-1-2-....
(gyorsan, kb. fél másodpercenként), amíg a 'START' kapcsolót nem nyomjuk le

A 'START' kapcsoló megnyomása után →

- a számlálás a 2. sor, 10. karakter pozícióban folytatódjon !!
- a 'LE' kapcsolót megnyomva a számlálás visszafelé (lefelé) történjen !!
- a 'FEL' kapcsolót megnyomva a számlálás újból előre (felfelé) történjen

3. feladat

- induláskor → 1. sorban írunk ki egy üzenetet (pl. 'Helo'), majd a 2. sorban villogjon egy másik üzenet → „ JOB gomb → jobbra BAL gomb → balra !” (kb. 2-3 másodpercenként), amíg a 'STOP' kapcsolót nem nyomjuk le
- a 'STOP' kapcsoló megnyomása után a 2. sorban kiírva → „stop”
- a 'JOB' kapcsoló megnyomása után a 2. sorban kiírva → „jobbra” → a kiírás lépjen egyet jobbra 1 másodpercenként
- a 'BAL' kapcsoló megnyomása után a 2. sorban kiírva → „balra” → a kiírás lépjen egyet balra 1 másodpercenként

10.15. Feladatok

4. feladat

Az LCD kijelzőn menjen induláskor egy számláló az 1. sor, 1-2. karakter pozícióban
→ 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-.....- 97-98-99-0-1-2-..... (két számjegyű !!)

- a 'LE' kapcsolót megnyomva a számlálás visszafelé folytatódjon !!
- a 'FEL' kapcsolót megnyomva a számlálás újból előre folytatódjon

5. feladat

Az LCD kijelzőn induláskor írjuk ki az angol ABC-t az 1. sor, 1. karakter pozícióban
→ A-B-C-D-E-F-G-...-Z-A-B-...

- a 'JOBB' kapcsolót megnyomva a kiírás egy pozícióval jobbra folytatódjon,
- a 'BAL' kapcsolót megnyomva a kiírás egy pozícióval balra folytatódjon
- a 'LE' kapcsolót megnyomva a kiírás a 2. sorban folytatódjon,
- a 'FEL' kapcsolót megnyomva a kiírás az 1.sorban folytatódjon

6. feladat

- induláskor → 1. sorban írjunk ki egy üzenetet (pl. 'Helo'), majd a 2. sorban villogjon egy másik üzenet → „Nyomd meg a START gombot !” (kb. 2-3 másodpercenként), amíg a 'START' kapcsolót nem nyomjuk le
- a 'START' kapcsolót megnyomva a számlálás két számjegyű legyen !! → a 2. sor, 1-2. karakter pozícióban → 0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-.....- 97-98-99-0-1-2-.....
- a 'LE' kapcsolót megnyomva a számlálás visszafelé (lefelé) történjen !!
- a 'FEL' kapcsolót megnyomva a számlálás újból előre (felfelé) történjen